

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és
Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

Pedagógiai Program **Módosított változat**

2023. szeptember 1-től

**„Én magam oltalmazom mindenfelől – így szól az Úr –,
mint egy tüzes fal, és ott leszek benne dicsőségesen.”**
(Zakariás 2,9)

Tartalom

1. Az intézmény adatai	4
2. Törvényi háttér	6
3. Bevezetés.....	7
3.1 Az óvoda története.....	7
3.2 Küldetésnyilatkozat	8
4. Óvodai nevelésünk alapelvei, pedagógiai programunk szellemisége	9
4.1 Gyermekkép	9
4.2 Óvodakép	9
4.3 Nevelési célkitűzéseink.....	10
4.4 Óvodai nevelésünk alapelvei	10
4.5 Keresztyén szellemiség.....	11
5. A nevelés területei.....	14
5.1 Az egészséges életmód alakítása.....	15
5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	18
5.3 Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés	20
6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	22
7. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	24
7.1 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	25
8. Gyermekvédelem az óvodában	26
8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések.....	27
9. Az óvodai élet tevékenységformái	28
9.1 Játék.....	28
9.2 Tevékenységekben megvalósuló tanulás	30
9.2.1 Verselés, mesélés	31
9.2.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc; a zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben 33	
9.2.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	34
9.2.4 Mozgás.....	36
9.2.5 A külső világ tevékeny megismerése.....	37
9.3 Munka jellegű tevékenységek	39
10. Az óvodai élet szervezeti keretei.....	40
10.1 Óvodánk személyi feltételei	40

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és
Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

10.2	Óvodánk tárgyi feltételei.....	41
10.3	Időkeretek: napirend, heti rend	41
11.	Az óvoda ünnepei.....	41
12.	Az óvoda szakmai dokumentumai.....	42
13.	Az óvoda kapcsolatai	44
14.	Felhasznált irodalom	49
15.	Legitimációs záradék	50

1. Az intézmény adatai

Óvodánk kollégiumi közösségben működik iskolánkkal, így alkot a köznevelés két szintjén egységes, többcélú intézményt.

Református óvodánk nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

Az intézmény neve:

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Általános Iskolája és Csipkebokor Óvodája

Az óvoda nevét az alábbi rövidítésben használjuk:

Budapest-Fasori Református Kollégium JAI és Csipkebokor Óvodája

Az intézmény székhelye és elérhetősége:

Székhely: 1071 Budapest, Rottenbiller u. 43-45. Telefon: +36 1-342-6142

Az óvoda telephelye: 1071 Budapest, Városligeti fasor 29. Telefon: +36 1-322-1933

e-mail: titkarsag@csipkebokorovoda.hu; honlap: <https://fasor.hu/csipkebokor/>

Az intézmény igazgatója: Szűcsné Tihanyi Gyöngyi

Az intézmény jogállása:

Önálló jogi személyiségű egyházi fenntartású többcélú köznevelési intézmény.

Az intézmény alapítója (alapítás éve), Fenntartója:

Budapest-Fasori Református Egyházközség, 1071 Budapest, Városligeti fasor 5.

e-mail: hivatal@fasor.hu; honlap: www.fasor.hu

Alapítás éve: 1926. Újraalapítva: 1992. Óvoda alapítása: 2008. Kollégium alapítása: 2011.

Az érvényes alapító okirat kelte:

2017. május 11.

Nyilvántartásba vétel és működési engedély száma és kelte:

40-47/244/92/V; Okt-13885/2/2011; 2011. augusztus 28.

Gazdálkodás

Intézményünk önálló gazdálkodású költségvetési intézmény.

Az intézmény a Fenntartó Budapest-Fasori Református Egyházközség által biztosított, évente engedélyezett költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a Fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

A Szabó Imre Alapítványra érkező támogatásokkal, annak Alapító Okiratában meghatározott keretek között, szükség szerinti mértékben egészítjük ki forrásainkat.

Ezen kívül a különböző pályázatokon meghatározott célokra elnyert összegekből fejlesztjük és bővítjük tárgyi környezetünket és eszközállományunkat.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Fenntartói felügyelet: Budapest-Fasori Református Egyházközség Presbitériuma

Szakmai felügyelet: Dunamelléki Református Egyházkerület Iskolaügyi Szervezete a MRE Zsinata Oktatásügyi Irodájának bevonásával

Törvényességi felügyelet: Budapest Főváros Kormányhivatala

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

Az intézmény típusa:

Közös igazgatású, többcélú alapfokú köznevelési intézmény (napközi otthonos óvoda és általános iskola)

Az intézményen belül az óvoda alaptevékenységként ellátandó feladata:

Óvodai nevelés Magyarország Alaptörvényére és a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, a református keresztyén pedagógiai elvekkkel és hagyományokkal kiegészítve az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján.

Az intézmény OM azonosítója: 034917

Az intézmény adószáma: 18050330-2-42

Az óvodai csoportok száma: 5

A gyermekcsoportok összetétele: homogén és vegyes

Az óvodai tagintézmény vezetője: Vitézné Horváth Erika

A módosított program benyújtója:

Az óvoda tagintézmény-vezetője és nevelőtestülete

Az óvoda munkarendje:

Az óvodai nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-ig tart.

Az óvoda a Fenntartóval egyeztetett időpontokban tart zárva, amelyekről a szülők a törvény által meghatározott rend szerint értesítést kapnak. A zárási időszakokban igény szerint ügyeletet biztosítunk, illetve a velünk szerződésben álló intézményben biztosítjuk az ellátást.

Az óvoda nyitva tartása:

07⁰⁰ – 17³⁰-ig

Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak váltott műszakban, a vonatkozó törvényi előírásokat betartva végzik el feladataikat.

2. Törvényi háttér

A református óvodák a köznevelés rendszerébe illeszkednek bele, működésüket az állami és az egyházi törvények határozzák meg:

→ 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, amely lehetővé teszi az egyházi fenntartású intézmény működtetését, meghatározza a köznevelési intézmény működésének alapfogalmait, feltételeit, kereteit. Az óvodai nevelést, mint az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztést, kiemelt feladatként jelöli meg. Az óvodai nevelésről részletesebben a 8. § öt bekezdése szól. A 31-35. §-okban olvashatunk konkrétumokat az egyházi intézményekről.

→ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról meghatározza az óvodában folyó feladatellátás, szakmai munka alapvető elemeit

→ 2013. évi V. törvény a Magyarországi Református Egyház 1995. évi I. köznevelési törvényének átfogó módosításáról, mely alapként hivatkozik hitvallásainkra, a magyar kálvinizmus szellemiségére.

→ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

→ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

→ 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséről

→ 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF

→ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

→ 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

→ Az óvoda alapító okirata

→ 2023. évi LII. tv. a pedagógusok új életpályájáról

→ 401/2023., 402/2023., 403/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a Púétv. végrehajtásáról

3. Bevezetés

Az 1993. évi Köznevelési tv. lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Lehetőség lett arra, hogy működjenek olyan óvodák, amelyeknek programjában a keresztyén szellemben való nevelés kulcsfontosságú szerepet tölt be.

A Magyar Református Egyház engedélyével, a Református Pedagógiai Intézet segítségével, az óvodák munkájának koordinálásával, az egyházközösségek fenntartása alatt létrejöttek ilyen intézmények. Élve a lehetőséggel, Fenntartónk 2008-ban megalapította óvodánkat.

2011-ben a magyar református nevelésügy hagyományaira építve közös igazgatású, többcélú alapfokú nevelési és köznevelési intézményt – Kollégiumot – hozott létre a Fenntartó egyházközösség, amelynek részévé vált óvodánk, a Julianna iskolával közösségben.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák Keretprogramjában foglaltakkal összhangban, a helyi pedagógiai programunk elkészítésénél a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve a keresztyén világmép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását tartjuk szem előtt. A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja a keresztyén légkör, a gyermekek személyiségének alakítását segítik elő.

3.1 Az óvoda története

Óvodánk közös igazgatású köznevelési intézmény része, Julianna általános iskolánkkal vagyunk közösségben. A közösséget az intézmény nevében a „kollégium” szó fejezi ki, ami nem bentlakásos intézményt jelent a mi esetünkben, hanem gazdasági és szervezeti közösséget. Az óvoda 2008-ban kezdte meg működését önálló intézményként, majd 2011-ben szervezték közös igazgatásúvá, kollégiummá a Fenntartó által működtetett Julianna iskolával.

Az óvoda indulásakor három csoporttal működött egy kiürült önkormányzati óvoda helyén, egy polgári típusú társasház lakásában. 2014 januárjától egy újabb, szeptemberétől még egy csoporttal bővültünk az időközben új telephelyre költöző iskola régi épületének földszintjén. Így lettünk ötcsoportos, két telephelyen működő óvodává. Az eredeti telephelyünkön nem használhattuk az udvart (játszótérre kellett járnunk levegőzni), a lakóközösség nem örült, hogy óvoda működik a házban. A kiürült iskolaépületben pedig ideiglenes megoldásokkal alakítottuk ki az óvodát.

2018-ban ebben az épületben – a volt iskolában – kormányzati forrásból építési munkálatok kezdődtek azzal a céllal, hogy az óvodai csoportok állandó helyet kapjanak. Ebben az időszakban az itt kialakított óvodai csoportok az iskolánk első emeletén kaptak helyet.

2019 szeptemberére a Julianna iskolánk volt épületében került át- és kialakításra jelenlegi óvodaépületünk, mely minden igényt kielégít. A volt iskolaépület adottságait szükséges volt „óvodássá” alakítani, ehhez különféle, speciális engedélyezések voltak szükségesek. Az óvoda épületében hat csoport fogadására van hely, jelenleg öt csoport működik. Az épületben hatalmas tornaterem, fejlesztőszobák, sószooba, nagy terek találhatók. Udvarunkon az EU-szabvány szerint minősített játékok, gumiburkolat és műfü egészíti ki az élő zöld felületet.

Óvodánk ötcsoporthoz, 130 férőhelyre van engedélyünk. Törekvés a homogén csoportszervezés, de a gyermekek életkori összetétele, a szülők igényeinek figyelembe vétele nem mindig teszi ezt lehetővé, ezért öt csoportunkból egy vegyes életkorú, és a homogén csoportokban is előfordulhatnak életkori különbségek.

Óvodánk Budapest belvárosában, a VII. kerületben működik. Az elmúlt években jellemzővé vált a keresztyén multikulturalitás, óvodánkba többféle nemzetiségű szülő írta be gyermekét. Az óvodánkban a törvényi előírásoknak megfelelően felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok mellett pedagógiai asszisztensek és dajkák dolgoznak, illetve a konyhai munkát és takarítási feladatokat ellátó munkatársak.

Református óvodánkban az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást, és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

3.2 Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai programunknak a református elkötelezettség a legkiemelkedőbb sajátossága. A társadalmi beágyazottságunkat is erősen meghatározza, hogy a Fenntartónk egy református gyülekezet. A református egyház köznevelési rendszerének jellegzetessége, hogy az intézmények többségét nem központi egyházi szerv, hanem helyi gyülekezetek tartják fenn.

Küldetésünk, hogy a hozzánk járó gyermekeket a keresztyén értékrend alapján, személyes hitünk, életünk példájával, legjobb tudásunknak megfelelően, családi légkörben a szülőkkel szorosan együttműködve neveljük.

Óvodánk a krisztusi szeretetteljes gondoskodást és védelmet biztosítva kíván boldog, kiegyensúlyozott gyermeket nevelni.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ezért nagy gondot fordítunk a gyermek és családja megismerésére.

Az óvoda szükség esetén betölti hátránycsökkentő szerepét.

A református családokon kívül szeretettel várunk más keresztyén felekezetű családokat is, és minden családot, akik elfogadják értékeinket és nevelési céljainkat.

Nevelői munkánkban az állandó megújulásra törekszünk, teret adva a különböző innovatív pedagógiai törekvéseknek, az óvodapedagógusok keresztyén értékrendjének, pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának, figyelembe véve a gyermek érdekeinek védelmét.

Kiemelt céljaink: Isten dicsőségére lenni. Isten rendjét, akaratát hitelesen képviselni. A keresztlőkor tett szülői fogadalom teljesítésében segítséget nyújtani. A társadalomban a következő nemzedék nevelésének felelősségében részt vállalni. A gyermekek között Isten jelenlétének biztonságát megélni, Istennel való kapcsolatra segíteni. Isten előtti felelősséggel a lehető legjobb szakmai tudást birtokolni, ezt a tudást az ige mérlegén megszüntetni, s így a legjobb tudásunk szerint nevelni, a családok támogatására lenni a nevelés terén.

4. Óvodai nevelésünk alapelvei, pedagógiai programunk szellemisége

4.1 Gyermekkép

A református nevelés világnézeti bázisa a Biblia illetve az arra alapozó hitvallásaink. Bibliai gyermekképünk legfontosabb tétele, hogy a gyermeket Isten ajándékának tartjuk.¹ A gyermek, mint ajándék, elsősorban a családjának adatott, ez pedagógiai alázatra készít bennünket. A gyermek hosszú ideig szorul rá az őt körülvevő felnőttek nevelésére, felelős gondoskodására. Ezt az óvodánkban megtisztelő feladatként Istentől vesszük.

Valljuk, hogy a gyermekkor Isten rendelése. Miközben mindenben Istent helyezzük a középpontba, óvodai nevelésünk abban az értelemben gyermekközpontú, hogy befogadó szemléletű, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Református óvodánk felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket. Az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában. Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak lesznek az őket körülvevő világra, együttérzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítségére képesek, elfogadják a másságot. Felismerik, és képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket és az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetet, önállóak és kreatívak. Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

4.2 Óvodakép

Református óvodánk beilleszkedik a magyar köznevelési rendszer törvényes kereteibe, így vállalja fel az óvodai nevelés Alapprogramjának alapelveit és céljait.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként kívánja kiegészíteni a családi nevelést a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvodaképünk kiemelt eleme a családdal való együttműködés, a befogadás/beszoktatás időszakának, illetve a másik nagy átmenet, az iskolába lépésnek a komolyan vétele. Ez utóbbinál nagy lehetőséget jelent számunkra, hogy református iskolánkkal működhetünk együtt saját intézményünkön belül.

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése, és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építjük be nevelési rendszerünkbe.

¹ Zsolt 127,3

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen. Ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

4.3 Nevelési célkitűzéseink

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését az életkori sajátosságok, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), valamint a keresztyén értékrend átadása, mely elsősorban a gyermek lelki életére irányul, de átszővi az általános nevelési feladatokat és a közösségi nevelést is.

A református nevelés világnézeti alapja a Szentírás és az abból táplálkozó hitvallásaink. Gyermekeinkben szeretettel, szakértelemmel – életkoruknak megfelelő módon – kívánjuk elültetni az „Ige-magot”, amely igazán értékes emberré, személyiséggé formálja őket.

Valljuk, hogy hitre segíteni őket egyet jelent az életre segítséssel. Gyermekeinket szeretnénk támogatni és elindítani azon az úton, ahol az evangélium megismerése által életük egy bizonyos pontján Jézus Krisztus követőivé válnak. A nevelést teljesen átvenni a családotól nem lehet, hanem együtt, a közös célra tekintve, óvodánk és a család betöltheti feladatát.

Mindezek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről; az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. Sokszínű, változatos egyéni és közösségben végezhető tevékenységekre biztosítunk lehetőséget, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra. E tevékenységeken keresztül közvetítünk az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakat, emberi értékeket a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetben.

A keresztyén szemléletből fakadó elfogadás és a programunk különbözőséggel kapcsolatos szemlélete alapján nyitottak vagyunk arra, hogy a keresztyén gondolkodású nemzetiségi, valamint migráns családok gyermekei helyet találjanak nálunk, biztosítva önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálásukat, emberi és alapvető szabadságjogaik védelmét.

Kiemelt célunk, hogy a gyermek az előtte álló iskolai életszakaszra felkészült, motivált legyen. Biztonságát merje Isten iránti bizalomból meríteni. Életét társas kapcsolataiban, másokra való nyitottságban, egészséges önérvényesítésre való képessége megalapozásával derűsen, pozitív kilátásokkal kezdje meg majd az iskolában.

4.4 Óvodai nevelésünk alapelvei

A gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítésére a gyermekek egyéni képességeihez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk, amelyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.

Isten előtti felelősséggel a lehető legjobb szakmai tudást igyekszünk birtokolni, ezt a tudást az Ige mérlegén megszűrni, s így nevelni.

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkört teremtünk, amelyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretetkapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést, és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.

Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk ki, amely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.

Az intézmény és a család együttműködésében a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonynak.

Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.

Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.

A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.

Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4.5 Keresztyén szellemiség

„...a hit hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által.” (Róma 10,17)

Egy református óvodában csak hitben lehet nevelni, hogy hitelesek legyünk. A hitélet nem válhat el a mindennapi élettől. Az óvodai hitéleti nevelés a felnőttek hitére támaszkodik: személyes életünk Isten iránti hitre épül, hitben zajlik, és hitből merjük fölállalni a nevelést Istentől kapott megbízatásként hivatástudattal. A hitéleti nevelés leghatékonyabb eleme a „rejtett tanterv”: azok a dolgok, amiket nem magyarázunk, nem tudatosítunk, hanem egyszerűen megéljük őket. Ez azt jelenti, hogy törekszünk ezekre, harcoljuk a hit harcait, a konfliktusainkat, az emberi élet minden területét, s közben ott vagyunk Isten jelenlétében, harcainkban, sikereinkben, bukásainkban. Meggyőződéseinket, hibáinkat, sikereinket fölállaljuk: fontos, hogy őszinte légkörben éljünk, gyakoroljuk a személyes és a közösségi imádságot.

A nevelőtestületünkben vannak olyan kollégák, akik rendelkeznek hitoktatói végzettséggel. A hitéleti munkaközösségünk tagja minden óvodapedagógus kolléga. A hitéleti nevelés tervezéséhez összeállításra került a hitoktatói végzettséggel rendelkező munkaközösség-vezető által egy segédanyag az óvodáskorú gyermekek hitre neveléséhez. Ehhez kapcsolódik a történetválogatás alapelveinek kidolgozása, illetve életkorhoz kapcsolódóan ó- és újszövetségi bibliai történeti ajánlás is. A bibliai történetek kiválasztásánál, az énekanyag összeállításánál, az áhítatok témáinak kiválasztásánál alaposan megfontoljuk a gyermekek életkori sajátosságait, élménybázisát, lelkiállapotát. A gyermekszerűség azonban nem jelenti a szentség, a hitelesség komolyságának ellehetetlenítését.

A hitéleti nevelést az óvodapedagógusok végzik. A nálunk újonnan munkába álló óvodapedagógust tapasztaltabb váltótársa és az óvoda vezetője bevezetik ebbe a feladatkörbe.

Intézményi lelkészünk sz. sz. segítséget ad a hozzá forduló kollégáknak az Ige értelmezésében, a felkészüléssel kapcsolatos bármely kérdésben. Intézményi lelkészünk gondozza a munkatársi közösséget a hetenkénti munkatársi áhítatokon, kérésre lelkigondozói beszélgetésekben, imaközösségekben, valamint csendesnapokat szervez a kollégiumi munkaközösség számára. A szülők is bizalommal fordulhatnak felé hitéleti, lelki kérdésekkel.

A hitre nevelés területei

Kiemelten: Isten személyének megismerése elsősorban Jézus Krisztus személyén, földi életén keresztül. Isten személyének megismertetése az Ő alkotása, a teremtett világ által.

A bibliai történetek megismertetése életkornak megfelelően. A Bibliának, hitvallásainknak megfelelő istenkép közvetítése.

Értékek, jó és rossz fogalma bibliai tartalmának megismertetése.

A bibliai alapfogalmak megélése, amelyeket – miután elvont fogalmak – az óvodásoknak megmagyarázni nem tudunk, de a mindennapi életben át lehet élni, a bibliai történetekkel lehet illusztrálni.

Miközben a keresztyén szellemiség az egész óvodai életet áthatja, a hitet gyakorlati formában is megéljük. A keresztyén életgyakorlatot azonban az óvodában át kell gondolni a gyermekek életkori sajátosságainak szempontjából.

Az óvodában is gyakorolható hitéleti tevékenységek:

Igehallgatás: bibliai történetek gyermekszerű feldolgozása; egyszerű bibliai mondatokkal megismerkedés.

Gyermekbibliák forgatása.

Imádság: kötött szövegű a napirend egyes tevékenységeihez kapcsolódva (pl. étkezés); az óvodapedagógus saját szavaival elmondott imádságai, a gyermekek egyszerű, kötetlen imádságai.

Hitélethez kapcsolódó énekek hallgatása, éneklése.

Részvétel a gyülekezet életében (templomlátogatás, ünnepek, gyülekezeti szolgálatok).

Napi áhítatok, heti rendszerességű hitéleti foglalkozások.

A bibliai történetek kiválasztásánál, az énekanyag összeállításánál, az áhítatok témáinak kialakításánál alaposan meg kell fontolnunk a gyermekek életkori sajátosságait, élménybázisát, lelki állapotát. Egyik alapelvünk, hogy a hitélet ne váljon el a valóságos, mindennapi élettől. A másik fontos alapelv, hogy a gyermekszerűség nem jelentheti a szentség, a hitelesség komolyságának ellehetetlenítését.

Az óvodai élet szerves része, hogy a hétköznapiakat ünnepek szakítják meg. Az ünnepek a teremtési rend részei (az égitestek egyik szerepe, hogy mutassák az ünnepnapokat). A keresztyén óvodában az ünnepnapoknak az öröm a meghatározó élménye, bensőséges, Isten közeli légkörben zajlanak.

Bibliai történeti foglalkozások

A történetek elmondásának célja ebben az életkorban az alapvető ismeretek elsajátíttatása, a mindenható Isten szeretetének, kegyelmének, jóságának és szentségének megéreztetése. Az óvodáskor az a legfogékonyabb időszak, amikor egy egész életre meghatározó lehet Isten közelségének élménye. Csak akkor lesz felszabadult, boldog gyermekkor, élete, ha egyedül Isten kegyelmes szeretetére bizza magát.

Az egyházi ünnepek alkalmával a bibliai történeteken keresztül beszélünk az ünnep lényegéről, az ünnepi szokásokról.

A történet kiválasztásának alapvető kritériumai: Fontos, hogy a bibliai történeteket különböztessük meg a meséktől – ehhez hiteles történetmondás szükséges, hiszen ezeken a történeteken keresztül Isten üzen nekünk valamit. Olyan történetek közül választunk, amelyek pozitív érzelmi töltettel rendelkeznek, amelyek a szerető, gondoskodó Isten-képet erősítik meg. A bibliai történetek Isten szeretetét hangsúlyozzák, azt a gondoskodó, kegyelmes szeretetet, ami nélkül az ember nem boldogul. Erre van szükségük a gyermekeknek is. A történet ne keltsen félelmet a gyermekekben, és ne tartalmazzon számukra feldolgozhatatlan tartalmakat és érzelmeket. A fő üzenet megkeresésének két gyújtópontja van, részben az igeszerűség: az Ige fő üzenete egyértelműen benne kell legyen az adott igeszakaszban. Másrészt a gyermekeszerűség: a gyermekek számára mit üzen az Ige itt és most.

A történet elmondásának arany szabályai:

Igeszerűen: az Ige belső szabályának megfelelően (az Ige üzenetétől ne térjünk el);

Gyermekeszerűen: a gyermekek számára érthető és befogadható módon;

Egyszerűen: egy nézőponttal. Így a gyermekek azonosulhatnak az adott szereplővel, beleélhetik magukat az ő helyzetébe. Ez azért fontos, mert a gyermekek ebben a életkorban még nem képesek egyszerre több nézőpontot figyelembe venni.

Élettéljesen: „éljük” mi is és az alakok is.

Feszülten: drámaian, érdekesen, jelen időben.

Szemléletesen: lássa a gyermek azt, amiről szó van.

Gyermekáhitatok, imádság

A bibliai történetekkel való ismerkedésen kívül a másik sarkalatos terület az imádság, vagyis a mindennapi áhítatok sora. Fő feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk imádkozni, vagy tovább fejleszteni azt, amit a szülők elkezdtek. Minden csoportban a napirendbe illetően, reggel 9 órakor tartanak az óvodapedagógusok áhítatot.

Az imádság Istennel való beszélgetés. A gyermekek számára legyen természetes dolog, hogy ahogyan hozzánk beszélhetnek és elmondhatják kéréseiket, vágyaikat, bajaikat, ugyanúgy elmondhatják Mennyei Atyjuknak is, aki figyel rájuk.

Az imádkozás mikéntjét is meg kell tanítanunk a gyermekeknek. Ezt a folyamatot a kötött imádságokkal kezdjük (étkezések előtti, utáni, napkezdő és hálaadó imádságok, lefekvés előtti ima stb.). Az Úr imádságát, a Miatyánkot nagycsoportos életkorban tanítjuk részletekben és együtt értelmezve, hogy értsék is azt a gyermekek.

Tanítunk arról is, hogy imádságunkra Isten válasza lehet „igen”, „várj” vagy „nem” – attól függően, hogy melyik válik javunkra.

Saját szavainkkal elmondott egyszerű imáinkat adjuk nekik példaként, mintaként. A gyermekek így megérzik, hogy az imának ereje van, hisz Istennek mindenre hatalma van. Saját példák elmondásával bátorítjuk őket.

Fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket, hogy ők is imádkozhatnak saját szavaikkal – de ezt nem erőszakoljuk ki, hanem megvárjuk, míg a szívükből fakad.

Megtanulunk együtt örvendezni a gyermekekkel, ehhez jó eszköz lehet az Istent dicsőítő dalok éneklése. Bátorítjuk a gyermekeket, hogy imában is bocsánatot kérjenek, ha hibáztak, ha elrontottak valamit, ha megbántottak valakit. Megtanítjuk őket hálát adni, megköszönni mindazt, amit az Úrtól kaptunk. Felismertetjük, hogy minden nap van miért hálát adni (egészségért, táplálékért, családjukért, barátokért, az élet apró örömeiért stb.), és ezekre sor kerül a mindennapi áhítatok során. Beszélgetünk a gyermekekkel, hogyan lehet helyesen kérni: bizalommal, őszintén, bátran, másokra is gondolva.

Az áhítatok jó alkalmat adnak arra is, hogy beszélgessenek közösen az egész csoport, és az egyéni örömeik, bánatok, kívánságok kiderülhessenek.

Kiscsoportban a bibliai történetek feldolgozása a karácsonyi történettel kezdődik, de az áhítat már a beszoktatás ideje alatt szerves része napunknak.

Lelki énekek: Az énekek a bibliai tanítás elmélyítését, esztétikai élmények erősödését szolgálják. Kiválasztásuknál a szöveg biblikusságára, a dallam életkornak megfelelő voltára, esztétikai szempontokra kell odafigyelniük. Az óvodapedagógus énekli a gyermekek közösségében a gyülekezeteinkben közismert énekeskönyvi énekeinket is, megtanítja a gyermekeknek ezek közül az egyszerűbbeket.

Az óvodapedagógus feladatai

- Saját lelki életének megélése (kapcsolódjék gyülekezethez, olvassa a Szentírást, éljen imádkozó életet).
- Ismeri a Bibliát, református hitvallásainkat, a református pedagógusok etikai kódexét.
- Istenképe bibliai alapokon nyugszik.
- Isten előtti hivatástudattal, felelősséggel dolgozik.
- A hit közvetítésében támaszkodik a spontán lehetőségekre, az óvodások életkori sajátosságaira.
- Eredményeiért Istennek hálás, Neki adja a dicsőséget, s örül azoknak a táalentumoknak, amelyeket Isten neki adott.
- Imádkozik a rábízottakért: gyermekekért, családjáikért, kollégáiért, az óvodáért.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermekek

- örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is fel tudnak idézni;
- a Bibliát és a mesekönyveket elkülönítik gondolkodásukban;
- Isten létezéséről tudnak, gyermeki bizalom épül bennük Mennyei Atyánk iránt;
- megismerkednek egyszerű kötött imádságokkal, ismerik a szabad (önállóan megfogalmazott) imádság lehetőségét, szokásrendjükben megjelenik az imádság (pihenéshez, étkezéshez kapcsolódóan);
- a megismert erkölcsi, hitbeli vonatkozásokat próbálják életgyakorlatukba beépíteni;
- szívesen veszik kézbe a gyermekeknek szóló Bibliákat, látták már a teljes Szentírást, hallottak abból egyszerű, szó szerinti idézeteket;
- ismernek református énekeket, egyéb, életkoruknak megfelelő lelki énekeket;
- szívesen mennek templomba, otthonosan mozognak a gyülekezeti környezetben.

5. A nevelés területei

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az alábbi területekre bontja a nevelési feladatokat: „Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.”

5.1 Az egészséges életmód alakítása

„A test a lélek temploma” (1Kor 6,19)

Az egészségvédelem nem öncél, nem az életünk középpontja, hanem az értékrendünk szerves része. Az óvodáskorú gyermeknek az önálló személyiséggé válásban ezen a téren is segítenünk kell: kiegyensúlyozott lelkiállapot, egészséges táplálkozás, a mozgásigény kielégítése, a harmonikus mozgásfejlődés biztosítása, a személyes higiénia igényének kialakítása, a testi képességek egészséges fejlődésének, fejlesztésének biztosítása a nevelés szerves része. Feladatunk az egészséges és biztonságos környezet, kiegyensúlyozott életritmus, a megfelelő eszközrendszer biztosítása.

Az egészséges életvitel igényének kialakítása, a fizikai állapot védelme, edzése az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését. Ezek mellett hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Lelki problémák, krízishelyzetek kezelésében szükség esetén a Református Egységes Gyógypedagógiai, Módszertani Intézmény Budapesti Tagintézményének (Református EGYMI) pszichológusa és intézményi lelkipásztorunk segítségét vesszük igénybe, a család egyetértésével, bevonásával.

A **gondozás** alapja az óvodapedagógus, az óvodai munkát közvetlenül segítő munkatárs és a kisgyermek közötti meghitt viszony, természetes testközelség.

Óvodába lépéskor eltérő lehet fejlettségi fokuk az önkiszolgálásban. Az önálló étkezés, testápolás, öltözködés szervezettségét az óvodába lépéstől biztosítjuk. Azért, hogy a gyermekek megismerjék a szokásokat, a beszoktatásnál/befogadásnál az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatárs minden gyermekkel együtt végzi a teendőket.

A gondozási tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözködését, étvágyát, WC-használat szükségességét, alvásigényét, fáradását. Saját szükségleteik kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit: pl. étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkendőt, a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel. A csoportszobában és az óvodán kívüli tevékenységeknél is elsődleges szempont a gyermekek egyéni és életkorukhoz igazodó szükségleteire figyelés, pl. ivóvíz folyamatos biztosítása, veszélyhelyzetek kiküszöbölése, intenzívebb erőkifejtést és pihenést biztosító tevékenységek váltakozása. Az egyéni megnyilvánulásait megfigyeljük, ahhoz igazodó fejlesztési utat, feladatokat határozzunk meg, amelyeket a szülőkkel közösen igyekszünk megvalósítani. A fejlődésben tapasztalható tartós eltérés esetén – a szülővel való kommunikáció és egyetértés után – sz. sz. felvesszük a kapcsolatot a Református EGYMI szakembereivel, a védőnővel, akik segítségével törekszünk az okok feltárására, és a szülőkkel közösen megvalósítandó korrekcióra.

Az **öltözködéskor** az önállóságra nevelés fokozatosságát szem előtt tartva, elősegítjük a fűzés, kötés, gombolás és cipzárhúzás megtanulását és begyakorlását.

A **táplálkozás** a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele, amelynek során nem csak az energiát pótoljuk, hanem a testépítéshez is nélkülözhetetlen. Az egészséges táplálkozást szem előtt tartva rendszeresen konzultálunk az ételt szállító cég dietetikusával. A speciális diétára odafigyelünk, azt szakorvosi igazolás ellenében biztosítja a konyha. A délelőtti gyümölcsfogyasztás napirendbe épített. Folyamatosan megismerjük az egyes gyermekek

étkezési szokásait. Az addig ismeretlen ételféleségeket törekszünk megismertetni a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk az esztétikus terítésre is. Cél, hogy a gyermekek ismerjék meg és sajátítsák el a kulturált étkezés szokásait, tanulják meg az evőeszközök helyes használatát. Válgják természetessé az étkezés előtti és utáni hálaadó imádság.

Fontos feladat az óvodai egészséges életmódra nevelés, ennek érdekében a mindennapi gyakorlatot is felerősítve, évről évre fókuszba helyezünk egy-egy területet, és az ősz folyamán egészségkép-projektet valósítunk meg. Az óvodai csoportjaink egy-egy konkrét területet járnak körül, amelyet előre egyeztetünk. Pl. testápolás, mozgás, öltözködés, pihenés, baleset-megelőzés, étkezés. Ez utóbbi esetben különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére nevelünk, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tej és tejtermékek fogyasztását ösztönözzük. Az egészséges életmód tanításához hozzá tartozik a környezet védelméhez, természeti és társadalmi környezetünk megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, amelyekkel a környezettudatos magatartást, valamint a fenntartható fejlődés üzenetének átadását alapozzuk meg.

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Törekszünk a családi és óvodai gondozás, szokások összehangolására, a gyermekekkel való bensőséges kapcsolat kialakítására, hogy az óvodapedagógusi modell személyes értékűvé váljék. Megteremtjük a hajápoláshoz, fogmosáshoz, a WC használatához a feltételeket úgy, hogy a gyermekek kellő intimitással, fokozatosan teljes önállósággal végezhesék ezeket a tevékenységeket.

A **mozgás** nem csak a gyermek szervezetére, hanem egész személyiségének fejlődésére pozitív hatással van, amely nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem napi tevékenységeihez szervesen illeszkedik. Fejleszti az általános testi képességeket, a téri tájékozódást, a testséma kialakulását, elősegíti a koordinált mozgást, valamint a prevenciónak is eszköze. A mindennapos szabad mozgás során egyénileg gyakorolhatják a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket. Emellett fontos a mindennapos testnevelés, a finommotorikát fejlesztő, a testtartást javító és egyéb prevenciós játékok; továbbá a légzéstechnika, a rendszeres levegőzés télen is, séták, kirándulások szervezése. Eszközfejlesztési lehetőségeink között kiemelt szerepet szánunk a mozgásfejlesztő eszközöknek.

A **pihenés**, az alvás nagy jelentőségű ebben a korban, ezért a helyes életritmus kialakítása első pillanattól elengedhetetlen. Ezt egyrészt a rugalmas napirenddel, másrészt egy adott intervallumban ismétlődő tevékenységek sorozatával alakítjuk ki. Feltételeit a rendszeres szellőztetéssel, csendes környezettel teremtjük meg.

Egészségvédelem

A gondozási, a testi nevelés és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását.

A házirendünkben foglalt baleset-megelőzési szabályainkra felhívjuk a szülőket, gyermekek figyelmét, és kérjük azok betartását. Hangsúlyos a környezet tisztán tartása, portalanítás, fertőtlenítés, az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a folyamatos levegőcseré, minél több zöld növény ápolása, párástítás. A mindennapos testnevelés minden csoportban megvalósul. A napközben megbetegedett gyermeket az óvodapedagógus vagy a pedagógiai munkát segítő munkatárs elkülönítve gondozza, amíg a szülei az értesítés alapján megérkeznek. Figyelünk az esetlegesen előforduló különleges betegségekre (reflux, asztma, cöliákia, bőr-, ételallergia stb.). A gyermekek személyi higiéniájára odafigyelünk. A családok együttműködésére kell építenünk abban, hogy a gyermekeknek rendelkezésére álljanak a megfelelő csereruhák. Fokozottan

figyelünk a megfelelő mennyiségű folyadék bevitelére. A gyermekeknek a csoportszobában egész nap rendelkezésre áll a víz, az ivópohár.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

Az óvodai környezet feltételei nagymértékben befolyásolják a gondozás hatékonyságát a gyermekek egészséges életmódjának szintjén. Nélkülözhetetlen az egészségügyi előírásoknak megfelelő, nyugalmat árasztó, a gyermekek számára biztonságos, esztétikus környezet; valamint a gyermekek testmagasságához illő asztalok és székek, megfelelő méretű ágyak biztosítása. Az öltözők berendezése, világítása, fűtése lehetővé teszi a gyermekek biztonságos és kényelmes öltözését-vetkőzését.

A csoportszoba több funkciót tölt be, ezért is naponta többször szellőztetünk. A kuckók, sarkok létrehozása az intimitást, az egyéni tevékenységeket szolgálják, lehetőséget teremtenek mesélésre, dramatizálásra, bábozásra, meghitt beszélgetésekre.

Szükség esetén a szülőkkel és az óvodapedagógussal együttműködő megfelelő szakembert bevonunk a speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátására, a szülő bevonásával és egyetértésével.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek megismerése nélkülözhetetlen. Az óvodapedagógus részéről fontos, hogy megismerje a gyermekek igényeit, egyéni jelzéseiket, az otthonról hozott szokásaikat.
- Folyamatosan figyeli a gyermek fejlődését, és együttműködik a megfelelő szakemberekkel (védőnővel, pszichológussal, gyógypedagógussal stb.).
- Megismeri a családi szokásokat, tapintatosan törekszik a helytelen gyakorlatok változtatására. Az egészségkárosító hatásokra felhívja a figyelmet.
- Segíti az önállósodáshoz vezető utat.
- A gondozási feladatok sorrendiségét türelemmel gyakoroltatja, segíti.
- Az egészséges életmód megalapozása érdekében szervezi meg a gyermekek napirendjét.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát.
- Tájékoztatja a szülőket az esetleges változásokról, sz. e. jelzést tesz ezekről az óvoda vezetőjén keresztül a védőnőnek.
- Segíti a folyamatos védőnői ellátás, fogorvosi szűrés zökkenőmentes lebonyolítását.
- A balesetek megelőzése érdekében jelzi az eszközök, használati tárgyak meghibásodását a vezetőnek vagy az óvodatitkárnak.
- Tanítja a gyermekeket arra, hogy figyeljenek saját és társaik egészségének, valamint testi épségének megőrzésére, védelmére.
- Gondot fordít a betegségmegelőzés szokásainak kialakítására. Minden nevelési év elején tart baleset-megelőzési tájékoztatást a gyermekeknek, ennek megtörténtét regisztrálja a csoportnaplóban.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek, önállóan mosakodnak, törülköznek, figyelmeztetés nélkül, szükség szerint tisztálkodnak;
- belső igényükké válik a fogmosás és a fogápolási eszközök tisztán tartása;
- hajukat rendben tartják;
- teljes önállósággal végzik az önkiszolgálást, s ezt természetes teendőként látják el;
- tudnak helyesen teríteni, naposi feladatokat ellátni;

- étkezéskor törekednek eldönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak, annak megfelelően merítenek-öntenek, illetve kérnek;
- az evőeszközöket megfelelően használják, gyakorolják a kulturált étkezés szabályait;
- önállóan öltöznek-vetkőznek, cipőjüket befűzik-bekötik, becsatolják, ruhájukat kibegombolják, cipzározzák;
- tudják a zsebkendőt helyesen használni;
- ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva teszik helyre, maguk és környezetük rendjére ügyelnek.

5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Ezért alapvető feladat az érzelmi biztonságot nyújtó állandó értékrend, a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése. A gyermekek alapvető szükséglete az érzelmi biztonság. Református óvodánkban különös lehetőségünk van ennek a biztonságnak az Istennel való közösségben való megélésére. Elengedhetetlen, hogy a szeretet, mint a keresztyénség ismertetőjele, gyakorlati módon megjelenjék egy református óvodában.² Az érzelmi biztonságot az óvoda minden elemének sugározni kell: az épület megjelenése, a csoportszoba kialakítása, a balesetvédelem, a kommunikáció, a viszonyulások stb.

Ezért kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, amelyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, példamutatása ad mintát a gyermekek számára. A felnőttek viselkedésmintája a leginkább hatékony nevelőeszköz. Az, ahogyan viszonyulnak, ahogy pozitív és negatív megnyilvánulásaik lezajlanak, ahogyan a gyermekek, szülők és kollégák felé képesek keresztyén módon fordulni, mintaértékű.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motíválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás során meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltözőszekrényük, a csoportszobában kis fiókjuk van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését a szülővel együtt történő befogadás lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő és -megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas szabad játék,

² Jn. 13, 34-35. "Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek, amint én szeretlek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok."

irányított játék, játékba ágyazott tevékenység segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, amelyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek: a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek éntudata megerősödjön, énképük a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő áhítatoknak, mesehallgatásnak, bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezebben szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus, egyéb segítő szakember segítségét – a szülő egyetértésével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését úgy igyekszünk megvalósítani, hogy a lehető legkevesebbet vonjuk ki őket ebből a közösségből, az elkerülhetetlen csoporton kívüli fejlesztés megszervezése pedig a lehető legkevésbé zavarja meg a közösségi folyamatokat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése, biztonságérzetet adó szokás- és szabályrendszer alakítása, amely lehetőséget ad a közös élmények átélésére és az önálló elképzelések megvalósítására.
- Az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése.
- A gyermekek empátiás készségének és szociális érzékenységének fejlesztése.
- A gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával.
- Az emberek különbözőségének megértéséhez és elfogadásához szükséges beállítódás alapozása.
- A keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása.
- A kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése a családhoz, óvodás társaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez.
- A baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása.
- Az egymás iránti felelősségvállalás megalapozása.
- Közös feladatok, közös tevékenység szervezése a családokkal.
- A nehezebben szocializálható, lassabban fejlődő, valamint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása, a szülő egyetértésével.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- életében kialakul a közösség, a társak iránti igény;
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz;
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszumkészek;

- önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségei és egészséges énképük kialakul;
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik;
- feladattudatuk kialakulóban van;
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek;
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük;
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben;
- empátiás készségük megnyilvánul, társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

5.3 Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

A nevelés e területe szorosan átszövi a gyermekek egész óvodai tevékenységét. Az óvodába lépéstől kezdve építünk a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, emellett segítjük tanulási vágyuknak kialakulását. Gondoskodunk változatos tevékenységekről, amelyek során a gyermekek pozitív érzelmi hatás alá kerülnek, és ez motiválja őket a cselekvés ismétlésére is. Fontosak a meghitt beszélgetések, ezek erősítik a gyermekek aktív kommunikációját. Elősegítjük, hogy érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat szóval, mozgással, illetve vizuális eszközökkel kifejezhessék. Amennyiben a tevékenységi vágy fennáll, úgy elindul a tanulási folyamat. A mindennapos tevékenységek sorozatán keresztül egyénileg, a gyermekek fejlettségének függvényében fejlesztjük kognitív képességeiket (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás). A helyes mintaadás és szabálykövetítés erősíti a folyamatot. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megérettetjük a gyermekekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeiket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, amelyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi háttérét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára. Szívesen ajánlunk a gyermek életkorának megfelelő irodalmat.

A beszédhibák megelőzése érdekében a gyermekek játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataira. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Olyan élményszerzési lehetőségeket teremtünk, amelyekben a gyermekek látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és fordulatokkal, verbális és nonverbális módon első kézből

szerezhetnek tapasztalatokat, s így válik a tanulás élménnyé, teljes személyiséget aktivizáló folyamattá.

Időt és lehetőséget teremtünk az együttműködésre, próbálkozásra, gyakorlásra, tévedésre és az elhibázott dolgok újrakezdésére.

A gyermeki kérdéseket nem csak meghallgatjuk, hanem a válaszra való igényt is erősítjük, az esetleges várakozást is megtanítjuk!

Keresztyén nevelésünk szellemisége, mint ahogy az értelem fejlesztése, az óvoda egész napját áthatja. Református óvodánkban az értelmi fejlődést segítik a keresztyén műveltségtartalmak, a szeretetteljes légkör biztonsága. Az emberképünkben tudatosítjuk, hogy az értelemnek, az önálló, felelős gondolkodásnak Isten fontos szerepet szánt.

Ez nem oldható meg egy héten egyszer a Bibliából vett történetek elmondásával. A játékszituációban jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észrevételét, az étkezéshez és a lefekvéshez kapcsolódó imát, a hiányzó gyermekekért való könyörgést, a szülők várását éppen úgy áthatja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A pozitív beszélő környezet megteremtése.
- Az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése.
- A szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése.
- A nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése.
- Az érzelmek felismerése és kifejezése.
- A gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába.
- A minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása.
- A gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témáknak a figyelembevétele.
- Fogalmaik, képzeik gazdagítása, az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése.
- A műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése.
- Az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek;
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét;
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák;
- minden szófajt használnak, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkotnak;
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére;
- képesek elemi következtetésekre ok-okozati összefüggések felismerésére;
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől;
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás;
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában;
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni;
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul

6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A felderítésben, diagnosztizálásban szorosan együttműködünk a Református EGYMI munkatársaival.

A befogadó, inkluzív szemlélet alapján a kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű gyermek lehetőség szerint egész nap, a csoport minden tevékenységében jelen van, részt vesz. Éppen ezért fontos, hogy integrálhatóságát szakvélemény támassza alá. Ha tudunk pedagógiai asszisztentst biztosítani az adott csoportban, ahova a kisgyermek jár, akkor őt az óvodapedagógus irányítja a gyermekkel való foglalkozásban.

A gyermek nevelése során tudatosan koncentrálnunk arra, hogy ne csak a problémáival foglalkozunk, hanem az erősségeit, a pozitívumait is feltárjuk, beépítsük a közösség életébe, erősítsük a gyermek saját személyiségét ezeken keresztül.

Az egyéni vagy kiscsoportos, sajátos szaktudást igénylő fejlesztést a Református EGYMI szakemberei végzik. A gyermek fejlesztésében részt vevő összes szakember (óvodapedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus stb.) együttműködése, tapasztalatcseréje, rendszeres egyeztetése szükséges ahhoz, hogy az optimális és harmonikus lehessen a gyermekkel való foglalkozás, a gyermek időbeosztása, biztonságérzetének biztosítása. A Református EGYMI szakembereinek lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermeket a saját csoportjában is megfigyelhessék, minden esetben a szülő tudtával és beleegyezésével.

A szülőkkel való együttműködés során figyelembe vesszük, hogy bizonyos esetekben a család szintén sajátos bánásmódot igényel, több megbeszélést, figyelmet kell szentelnünk a bizalmi légkör, az együttműködés kialakítása érdekében. Szoros együttműködésre törekszünk.

Megteremtjük a szükséges feltételeket, eszközkészletet, humánerőforrást. Biztosítjuk a differenciálás elsődlegességét. Elvárásainkat a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazítjuk.

Konzultálunk a fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (teammunka) a szakvéleményben megadott területeken. Az utánzások és szociális tanulás lehetőségét biztosítjuk.

Sajátos nevelési igényű gyermek

Alapító Okiratunk alapján vállaljuk SNI gyermekek integrálását csoportjainkba. Felvételüknél mindig egyedi módon vizsgáljuk meg, hogy tudjuk-e biztosítani a megfelelő fejlesztést, szakembereket a gyermek számára. Óvodapedagógusainkat a SNI gyermekek szakszerű ellátásában, fejlesztésében, gyermekközösségbe való befogadásában a Református EGYMI szakemberei segítik, illetve ők végzik a gyermekek fejlesztését a szakértői bizottság által meghatározott területeken.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A BTMN gyermek egyéni fejlesztését a Református EGYMI fejlesztőpedagógusa végzi a szakvéleményben kijelölt területeken. A csoportban az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokra belül zajlik a fejlesztés.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlődésének dokumentálása

Az óvodapedagógus az egyéni fejlődés nyomon követésére kialakított fejlődési naplóban dokumentálja a gyermek állapotát, a szükséges tennivalókat. A csoportnaplóban a tervezésnél, értékelésnél mindig figyelemmel vagyunk a gyermekre.

Egyéni fejlesztési tervet a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógus készít.

Az óvodapedagógus feladatai

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek elfogadása.
- A közösség olyan szemlélete, amelyben józanul számol a nehézségekkel, él a közösségben a befogadás értékeivel.
- Szakmai tájékozódás, felkészülés a befogadott gyermek sajátosságaira.
- A gyermek fejlesztésében dolgozó többi szakemberrel való együttműködés.
- A szülővel való tapintatos együttműködés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek felismerése, szakemberekhez való irányítása a szülővel való közösségben, egyetértésben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- a szakvéleményben megjelölt képességek területén eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet;
- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek;
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz;
- elfogadják önmagukat és egymást;
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek;
- képesek az alkalmazkodásra;
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

Tehetség

A tehetséggondozás célja óvodánkban az érdeklődés, a kimagasló képességek erősítése.

Az óvodáskorban másképp kell hozzáállni a tehetség felismerésének, fejlesztésnek kérdésköréhez, mint iskolás korban. A felismerést, a tehetség megmutatkozásának lehetőségét, a tehetségcsíra felismerését a komplex környezet kialakításával, a párhuzamosan felkínált széles tevékenységrepertoár elérhetővé tételével tudjuk biztosítani. Az óvodai tehetséggondozás legfontosabb eleme ezeknek a feltételeknek megteremtése a napi szabad játék időszakába ágyazva.

Ha egy gyermek esetében valamilyen területen erős motiváltságot, érdeklődést tapasztalunk, a saját csoportjában, a megszokott szociális környezetében teret adunk annak, hogy az esetlegesen kibontakozó tehetség rögtön a közösség építésére is szolgáljon. A gyermekközösséget szocializáljuk a társak motivációinak, többletképességeinek, érdeklődéseinek befogadására, értékelésére, közös kinccsé tételére.

Feladataink ezen a területen: A nevelőtestületen belül teret biztosítunk ahhoz, hogy ki-ki valamilyen tehetségterületen képezze magát, s az így szerzett tudásával állítson össze gazdagító ötleteket, módszergyűjteményt, eszközbeszerzésre vonatkozó javaslatokat. A tehetséggondozás fontos bázisa a nevelőtestületen belüli tudásmegosztás.

A csoportszobák és a szertár felszerelésében, az eszközfejlesztésben megjelenhetnek a különböző tehetségterületek. A csoportszobák kialakítása, berendezése során fizikailag is biztosítunk teret a tehetségterületekhez kapcsolódó tevékenységeknek (pl. mesesarok, zenepolc, kézműves kuckó, „kis kutató” kuckó, mozgásos játékok).

Ha egy gyermekben valóban rendkívüli és ritka tehetségmegnyilvánulásokat tapasztalunk, vagy erre utaló jeleket észlelünk, akkor a szülők bevonásával megkeressük az ő gondozásához

szükséges szakmai segítséget (szűrés, többletfoglalkozás). Ebben szakmai kapcsolatot jelent a Református EGYMI.

A tehetséggondozás dokumentálása: a gyermekek egyéni fejlődési naplójában. A nevelőmunka és a tevékenységek tervezésénél a csoportnaplóban. Egy-egy figyelemre méltó jel rögzítése a csoportnapló „napi feljegyzések” rovatában.

Az óvodapedagógus feladatai

- Szakmai felkészülés egyes tehetségterületeken.
- Az értékelés során a tehetségre utaló motivációk, képességterületek számba vétele, tervezés során a fejlesztés átgondolása.
- Ötletek gyűjtése, hospitálás, szakmai tudásátadás.
- Differenciálás.
- A csoportszoba, az eszközrendszer megfelelő kialakítása.
- Szükség esetén szakmai segítség kérése, a gyermek speciális tehetséggondozásának megszervezése.
- A szülők felé jelzés a gyermek motivációjáról, tehetségre utaló megnyilvánulásairól.

7. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Céljaink: valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása, csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzásaik száma. Legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése. Törekszünk a rendszeres és hatékony kapcsolattartásra a szülőkkel és az együttműködésre a szakszolgálatokkal. Az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérését megvalósítjuk. Fejlesztjük a kommunikációs képességüket, bővítjük a szókincsüket. Kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat. Az egészséges életmódra nevelés a szülők, a védőnő bevonásával történik.

Feladatainkat a gyermekvédelmi munkatervben határozzuk meg minden évben, és a beszámolóban rögzítjük az értékelést. A munkaterv a prevenciót tartja elsősorban szem előtt, ezenkívül meghatároz konkrét teendőket is hónapokra lebontva.

Ezek a feladatok fogalmazódnak meg: a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé. A gyermekvédelmi felelős – az óvoda vezetője látja el a feladatot – és a pedagógusok együttműködve a hiányzások okainak feltárására, segítségnyújtásra törekednek. Rendszeres kapcsolattartás, a jelzőrendszer működtetése a szakszolgálatokkal közösen. A szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről. A Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ családsegítő munkatársa, kapcsolattartója van segítségünkre ezen a területen. A beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztés. Együttműködés az óvoda a védőnőjével. Kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést, biztosítjuk a differenciálás elsődlegességét. Az iskolai életre való tudatos ráhangolással neveljük a gyermekeket. Megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

7.1 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok: a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében; a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása; a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Feladatok: a szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása; felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség; integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását); a gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával; az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása; intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése; a pedagógusok módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások, konfliktuskezelési technikák elsajátítása; a továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést helyezük előtérbe; a belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása; egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz; az egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása (EGYMI), egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések az EGYMI kollégáival; egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, védőnői tanácsadás; a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzübeli hozzájárulások fedezetének hiányában (Bisich Johanna SzK.)); a gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása (egyéni fejlődési napló); személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel; együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal: gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása), védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása; korai képesség gondozással kapcsolatos tanácsadás), szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása), civil szervezetek (a gyermekek óvodai beiratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés). Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése). A Julianna és más, érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő együttműködés (DIFER mérés 4 és 6 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek

- rendszeresen járnak óvodába;
- szociális hátrányaik csökkennek;
- kommunikációs képességeik fejlődnek;
- az óvoda-iskola átmenet könnyebb lesz számukra;
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz;
- elfogadják önmagukat és egymást;

- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre;
- egyéni ütemben eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

8. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

Keresztyén elköteleződésű óvodánkban a gyermekvédelem, a befogadás értékrendből fakadó felelősség és kötelesség. Az, hogy a református óvodák gyülekezeti fenntartásúak, civil hálót is jelent a rászorulóknak védelmére. A törvényes kötelezettségek és lehetőségek mellett ez többlet, amellyel bölcsen lehet és kell élnie az óvodának. Nem csak a gyermek, hanem az érintett családok egésze iránt megélhetjük a segítségnyújtást.

Hitünk szerint a gyermek nevelésének feladatát a családok kapták Istentől. Így a család számunkra olyan, amit óvni és védeni kell. Ebben segítségünkre van a Fenntartó egyházközség, amelynek vállalt feladata, hogy a családok mögött és a nevelési intézmények mellett álljon.

A gyermek fejlődését az óvoda csak a szülővel egyetértésben tudja biztosítani. Óvodánkban folyó gyermekvédelem célja, hogy a gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, minél hatékonyabban kezeljük, megelőzzük súlyosabbá válásukat.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja megfogalmazza, hogy az óvoda óvó-védő funkciót is betölt.

A gyermekvédelmi munka koordinátora a gyermekvédelmi felelős.

Ebből adódó feladataink: a gyermeki jogok védelme; minden gyermek részére biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket; biztosítani a lehetőségeket, hogy szükség esetén leküzdhesse születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely okból fennálló hátrányait; családokkal, szülőkkel tapintatos, személyes viszony kialakítása; titoktartási kötelezettségünk betartása; közreműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában.

A gyermekvédelmi felelős feladata: a gyermekvédelmi esetek feltérképezése, feladatok meghatározása (esetmegbeszélések); a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése; illetékeseknek adatszolgáltatás; környezettanulmányok készítése a hatóság felkérésére; kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgálat, a családsegítő, a nevelési tanácsadás munkatársaival; a pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban. Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.

Nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése.

A nevelési év elején – szülői értekezleten – tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.

Helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel.

Évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal.

Munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten.

Tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól. Javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében.

A gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása.

Az óvodán kívüli társ- és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai: biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni; az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni; a családok minél átfogóbb megismerése; rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről; a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése a gyermekvédelmi felelősön, a vezetőn keresztül; a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására terv készítése és annak megvalósítása; az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés; az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása; a rendszeres óvodálatogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a vezető felé; a szülővel való együttműködő kapcsolat kialakítása.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása.

A problémák, tünetek felismerése.

Szakember, szakszolgálati segítség igénylése.

A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

A támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése.

A gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések

A szülővel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után reménység szerint öszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok: mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről; az egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése; előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink: a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel; a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, amelyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé; az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása; partnerkapcsolatok fenntartása a szülővel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel; differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása; a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, képének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése; mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére (EGYMI); környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai

tevékenységek rendszerében; tehetségazonosítás és –fejlesztés; nemzeti kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása; a bibliai történetek nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül erkölcsi érzelmek és magatartás orientálása; a népmesék erkölcsi üzenetének átdása; közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára; tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése; beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása, segítése; pszichés, mentális segítségnyújtás, nevelési tanácsok intézményi lelkipásztor, pszichológus (EGYMI) bevonásával; tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer); fejlesztést segítő eszközök beszerzése; konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

9. Az óvodai élet tevékenységformái

9.1 Játék

Az óvodás életkorra jellemző fő tevékenység a játék, s a tágabb értelemben vett tanulás ezen belül valósul meg.

A játék a 3-6 (7) éves gyermekek legfontosabb és fejlesztésre legalkalmasabb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermekek elemi pszichikus szükséglete, mindennapos, önkéntes, önmagáért való szabad, élményeken alapuló, személyiségét fejlesztő örömforrás.

A gyermekek több síkon – így érzékeléssel, mozgással, emocionálisan és intellektuálisan – tapasztalják meg az őt körülvevő világot. Benyomásaikat személyiségén átszűrve, a játékban spontán adják vissza. Eközben fejlődik a gyermekek megismerő képessége, kezűgyessége, motorikuma, mozgása, testi erőnléte, képzelőereje, nyelvi kommunikációja. Megtanulják a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit, gyakorolják a keresztyén erkölcs jellemzőit. Fejlődik értelmük, gondolkodásuk. Gazdagodnak ismereteik, tapasztalatuk, érdeklődési körük, integrálják a külső és belső világot. Mindezek által válik óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközévé, kiemelkedő jelentőségű, tájékozódásukat, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé a játék.

Az a leginkább életkor-specifikus fejlesztés, ha a lehető legtöbb dolgot a szabad játékban szervezünk a gyermekek köré. Ez nem jelenti azt, hogy ellene vagyunk a szervezett foglalkozásoknak. Sőt azt is kifejezésre juttatjuk, hogy vannak dolgok, amiket nem lehet a játék zajában megtenni. Ezekhez megfelelő megállást, nyugalmat, odafigyelést kell lehetővé tennünk (mesélés, éneklés, zenehallgatás, áhítat, közös beszélgetések, mozgás, stb.). Továbbá egyetértünk azzal is, hogy a következő életszakaszra való felkészülés része, hogy fokozatosan elindulunk a kötött foglalkozások felé.

Az óvoda nyitvatartási idejében kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A kisebbek az étkezés, alvás, tisztálkodás, öltözés kivételével egész nap játszanak. A nagyobbak számára az elkezdett játéktevékenység több napon át tarthat, különösen akkor, ha az eszköz barkácsolással készül, vagy a játék még nem „futotta” ki magát.

Gyermeki jellemző a játék uralkodó szerepe, a játszásra való készenlét, így a játék szinte a gyermek minden életmegnyilvánulását áthatja. Minden megjelenési formában örömet jelent a gyermekeknek. Ez határozza meg az óvodai élet- és napirendet.

Az óvodáskorú gyermekek játékanak legfontosabb tulajdonságai: spontán, szabad; szükséglet; örömforrás; sajátos céltudatosság; utánpótlás; komolyság; játéktudat; aktivitás. Kiváltója lehet

helyzet, eszköz, szerep, élmény. Az óvodai játéktevékenység tartalma lehet gyakorló játék, szabályjáték, társas játék, szerepjáték, dramatikus játék (pl.: bábozás), konstrukciós és építő játék, barkácsolás, mozgásos játék.

A játék szerepe az óvodai nevelésben: személyiségfejlesztés, a gyermek megismerése, szocializációs hatás, mentálhigiénés szerep, a felnőttel való önfelelt kapcsolat terepe.

Az óvodapedagógus feladatai

- A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodában az óvodapedagógus.
- Az óvodapedagógus korszerűen átgondolt játékokra hatása a legfontosabb „projekt”, az igazán életszerű környezet.
- Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása: a szeretetet, megértést, igazságosságot, alkalmazkodást, a rendet, az átélt pozitív vagy negatív élményeket dolgozhatja fel a gyermek a játékában. Az agresszió keltette feszültség oldása, a negatív élmények feldolgozása az óvodapedagógustól kellő tapintatot igényel.
- Az óvodán kívül és belül közösen átélt élmények szervezése: séták, kirándulások, kulturális programok alkalmával is szereznek tapasztalatokat a gyermekek. Ezek egyedi módon gazdagítják a játék tartalmát, kihatnak az óvodán kívüli játékéletre is.
- A bibliai történetek átadása, megismerése, amelyek során a gyermekek gyakran azonosulnak a szereplőkkel, és átéli újra a „szeretet győzelmét”. A keresztyén szellemiség kialakulásához szükséges az élményszerű átélés (amely soha nem mehet a szentség, az Isten iránti tisztelet rovására). A hitéleti élmények megjelenése is szerves része a játéknak.
- Többfajta játékhoz megfelelő hely biztosítása: a csoportszobában, az udvaron (a szabadban töltött játékidő időjárásnak megfelelően fontos része napirendünknek), esetlegesen a külső programok helyszínén.
- Segíti a gyermekeket elképzeléseik megvalósításában, a komplex játékok kibontakozásában, és biztosítja a szükséges feltételeket.
- Elegendő, zavartalan, összefüggő játékidőt biztosít.
- Támogatja a törekvéseket, hogy a játék gazdag, tartalmas, sokrétű és hosszan tartó lehessen.
- A játék tartalmának megfelelő játékeszköz és játérendszer biztosítása.
- Biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag légkör biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- társaik felé pozitív megnyilvánulásokkal fordulnak;
- önállóan kezdeményeznek, vagy bekapcsolódnak a közös játéktevékenységekbe;
- játékszabályokat felállítanak és betartanak, ebben szeretettel segítik egymást is;
- erőfeszítéseket tesznek mozgásos, ügyességeket igénylő játékokban;
- képesek végighallgatni, elfogadni társaik javaslatait is;
- képesek lemondani egy-egy játékeszközről;
- nyugodt tevékenységekhez önállóan megkeresik az eszközöket;
- kedvezőtlen szerepeket is tudnak vállalni;
- kudarcélményt elviselnek.

9.2 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg” (Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja). A később felsorolt tevékenységek párhuzamosan folyhatnak a játékkal, egymással, megjelenhetnek más tevékenységek során (pl. buszon utazva is lehet mondókázni, énekelgetni). A fontos, hogy az óvodapedagógus minél tudatosabban, minél felkészültebben, minél rugalmasabban van jelen a folyamatban. Az életkori sajátosságokból fakadóan a tevékenységek érzelmi légköre, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi viszony erősen befolyásolja a tanulást. Arra támaszkodunk, hogy az óvodás korú gyermek érdeklődő, nyitott, kíváncsi, tevékeny.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, az attitűdjeik erősítése, tapasztalataik bővítése, rendezése.

A gyermekeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Eközben teljes személyiségük hasznos tapasztalatokra tesz szert, tanul, fejlődik.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, problémaérzékenyvé a gyermekeket. A tanulási folyamat során a gyermekeknek lehetőségük van a próbálkozásra, tévedések utáni újrakezdeésre, a hibák javítására minden következmény nélkül. Így olyan attitűdök alakítunk ki, amelyek képessé teszik a őket arra, hogy váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak, és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban. A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségének biztosítása.

A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabbak a gyermekek az őket érő benyomásokra, s nyitva állnak az Isten dolgai iránt. A tanulás a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja – ezt felismerve ki kell használni a tanulásban rejlő összes lehetőséget.

A tanulás formái: utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása; spontán, játékos tapasztalatszerzés; játékos, cselekvéses tanulás; a gyermekek kérdéseire adott válaszokra épülő ismeretszerzés; az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

gyakorlati problémák és feladatok megoldása; az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, amely magában foglalja az eddig felsorolt formákat.

A 3-4 éves gyermekeknél elsősorban a cselekvések, bemutatások, spontán szerzett ismeretek, tevékenységek alapozzák meg az ismeretszerzést.

Az 5-6-7 évesek már igénylik a pedagógus által irányított, megtervezett, magyarázatokkal, cselekedtetéssel, mélyebb összefüggések feltárásával szerzett ismeretek feldolgozását, a tanultak rögzítését.

Az óvodapedagógus feladatai

- Épít a gyermekek előzetes ismereteire.
- Törekszik a komplexitásra, mert a gyermekek a világot komplex módon ismerik meg és fogadják be.
- Segíti a gyermekek ismereteinek megalapozását.
- Tanulást támogató környezetet teremt.

- Segíti a gyermekek jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakulását és fejlesztését.
- Segíti a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését,
- Engedi a spontán, játékos tapasztalatszerzést.
- Irányítja és szervezi a megfigyelést, tapasztalatszerzést.
- Kezdeményezi a csoport életkorának és fejlettségének megfelelő műveltségtartalommal és szervezési keretben megvalósuló tevékenységeket,
- Segíti a cselekvő, szemléletes, képi gondolkodás mellett az absztrakt gondolkodás kialakulását.
- Biztosítja a párhuzamosan végezhető, a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességeihez igazodó tanulási kereteket és formákat.
- Tervez olyan feladatokat, amelyek a gyermekek lelki fejlődését elősegítik.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- Differenciáltan szervezi meg a tevékenységeket, figyelembe veszi, hogy a csoportban különböző kognitív beállítódású és különböző képességstruktúrával rendelkező gyermekek vannak.
- A kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, a tehetség jeleit mutató gyermekekre különös figyelmet fordít, tervezés során mindig gondol rájuk.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- legyen képesek a különböző gondolkodási műveletekre: következtetés, ítéletalkotás, összehasonlítás;
- ismerjék fel az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket;
- tevékenység végzésekor legyenek kreatívak, keressenek többféle megoldást;
- szándékos figyelmüket tudják irányítani, az legyen tartós;
- ismert feladat elvégzésénél legyenek önállóak;
- szókincsük, beszédük legyen változatos, gondolataikat, érzelmeiket érthetően, mondatot alkotva legyenek képesek közölni.

9.2.1 Verselés, mesélés

Az érzelmek fejlesztésének és átélhetőségének, az erkölcsi, szociális és személyiségfejlődésnek egyik alapvető eszköze a gyermekirodalom. Az óvodás korú gyermekek fogékonyak az esztétikumra, ezt a vershez és a meséhez való viszonyuk is mutatja. A szeretet, a jószág, a gyűlölet, a nagyravagyás, szerénység, összefogás, részvét elvont fogalmait az emberi érzések tükrében, konkrét belső képi formában ismerik meg a gyermekek. Az óvodai életet átjárja a spontán mondókázás, verselés, amely az anyanyelv esztétikai örömforrásait is magában hordozza, az anyanyelvi fejlődést segíti. A mesélés és mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, így automatikusan a mindennapok szerves részét képezik. A gyermekek saját halandzságára, mese-, vers- és mondókaalkotása is beletartozik ebbe a tevékenységbe. Az irodalom válogatásánál figyelemmel vagyunk arra, hogy válogatásunk szempontjaiban szerepeljen a hitbéli nézőpont is (babonás, okkult tartalmak kerülése).

A mese a gyermekek fejlődése szempontjából több funkciót is betölt. A gyermekek átélnek a mesehallgatás intimitását, a belső képalkotás feszültségét és feszültségoldó hatását, a mesealkotás és mesemondás örömszerző élményét, a nyelv játékból, sokszínűségéből fakadó ritmus és hangzás élményét.

A népmesék, népköltészeti alkotások, magyar költők versei, elbeszélései által megismerik a népi kultúra kincseit. A ritmikus és humoros versek, népi mondókák, szólások, közmondások, nyelvtörők az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszközei. Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint a kortárs keresztyén irodalomnak egyaránt helye van.

Az anyanyelv használata az óvodai élet minden mozzanatában jelen van, része a nevelés teljes folyamatának. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. Célunk, hogy a gyermekek értsék a beszédet és szeressenek beszélni.

Az irodalmi nevelés szerves része a bábozás és a dramatikus játék. Célunk, hogy a mesék, történetek eljátszásával, dramatikus népszokások megismerésével a gyermekek újabb tapasztalatokra tegyenek szert. Tapasztalataikat színházi élmények nyújtásával is gazdagítani kívánjuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- Fejlessze a gyermek anyanyelvi kultúráját.
- Az esztétikai igényesség, a gyermekek saját világához való alkalmazkodás, az élmény közös átélése, intimitásának tiszteletben tartása.
- Beszéde követésre méltó.
- Törekszik szemléletességre.
- Kérdéseivel gondolkozásra ösztönöz.
- Gyakran teremt meghitt helyet és alkalmat a mese önfelelt hallgatására.
- Az anyag kiválasztásánál figyelembe veszi csoportja összetételét.
- Megtanul az évszakokról, ünnepekről, állatokról stb. verseket, mondókákat, amelyeket bármikor alkalmaz.
- Keres olyan irodalmi alkotásokat, amelyek segítik a keresztyén szellemben való nevelést.
- Kialakít szokásokat a mese kezdeményezésére, motiválásra.
- Lehetőséget nyújt az élményfeldolgozásra (bábjáték, dramatizálás, mimikus játék).
- Differenciáltan foglalkozik a gyermekekkel, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, kiemelt figyelmet igénylő, a tehetséges gyermekekre legyen különös gond a differenciálás során.
- Segíti a fejlődést (anyanyelvi játékok, helyes beszédlegzés).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek

- szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat;
- képesek türelmesen végighallgatni a mesét, várják a mesehallgatást;
- igényük van a hallott mű újrhallgatására;
- képesek magukat önállóan, összefüggően, érdeklődést keltően kifejezni;
- tudnak mesét, történetet kitalálni, elkezdett történetet befejezni, azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni;
- az élmények hatására kialakul a népköltészeti kötődés;
- ismernek evangéliumi verseket, történeteket;
- meg tudják különböztetni a bibliai történeteket a meséktől;
- kialakul a beszédfigyelmük, érdeklődnek a betűk iránt;
- vigyáznak a mesekönyvekre.

9.2.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc; a zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, zenehallgatás (elsősorban élő, az óvodapedagógus által előadott ének, hangszeres játék), zenéhez, ritmushoz kapcsolódó mozgás tartoznak ebbe a tevékenységi körbe. Ezekon kívül a református pedagógiai hagyományban az éneklésnek ott vannak a gyökerei, ismerjük annak lelki jelentőségét is. A zene elsősorban érzelmi töltésével hat a gyermekekre. „A zenei nevelés a 3–7 évig terjedő korban, a gyermeki értelem és lélek fejlődésének legfontosabb idejében rendkívül nagy jelentőségű. Egyrészt, mert az emberi lélek nemesítését szolgálja, másrészt mert a magyarrá nevelést hatásosan segíti elő.” (Kodály Zoltán) A zene lelki táplálék, éppen ezért a zenei tartalmak megválogatása is szakértelmet igényel. Az éneklés, a zene a befogadás/beszoktatás időszakában komoly segítség az érzelmek megnyugtatózásában. A tevékenység célja az érzelmi biztonság, az esztétikai élmény nyújtása mellett a gyermekek zenei képességeinek (ritmusérzék, zenei hallás, éneklési készség, mozgás), zenei kreativitásának, fogékonyságának fejlesztése. Célunk a zene megszerettetése, egyházi, népi kultúránk megőrzése, a zenei anyanyelv megalapozása, valamint igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése.

A keresztyén nevelés területe

„A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.” (Kodály Zoltán)

Az ének lélektani hatása: felszabadító és gátakat ledöntő hatása van az éneklőre és az éneket hallgatóra egyaránt. Éneklés közben az ember könnyebben kitarja szívét-lelkét Isten és az emberek felé. A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásnak.

Fontos, hogy a keresztyén lelkület a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot.

A különböző tevékenységi formákhoz szorosan kapcsolunk egy-egy éneket, és csoportszokások szintjére emelhetjük azokat. Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érez az óvodapedagógus, fontos azonban, hogy keresztyén énekeink tanítását nem keverjük össze a népi gyermekdalokkal, a kötött énekfoglalkozásokkal, hanem arra külön alkalmat teremtünk.

Megjelenési területek: áhítatra hívogató énekek, napkezdő énekek, lecsendesítő énekek, imádság előtti és utáni énekek, étkezés előtti és utáni énekek, elalvás előtti és ébredés utáni énekek, születés- és névnap (ünnepi és köszöntő) énekek.

Az óvodapedagógus feladata a keresztyén énekek kiválasztásánál

Szöveg szerinti választás: olyan énekeket válogat, amelyeknek szövege érthető, viszonylag rövid; ha lehet, kapcsolódják bibliai történetekhez; alkalmazkodjon az ünnepek aktualitásához.

Dallam szerinti választás: az ének dallama is szép és értékes legyen, szolgálja a zenei ízlés alakítását; lehetőleg a református anyanyelvet használja fel; feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének és énektechnikai követelményének.

Az óvodapedagógus feladatai

- Értékes zenével, játékosan biztosítja a gyermekek zenei élményhez jutását.
- Elősegíti és formálja a gyermekek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását.

- Népi énekes játékokat gyűjt, ismer.
- Ösztönzi a gyermekek zenei alkotókedvének kialakulását.
- Teret ad a szabad improvizációnak.
- Gondoskodik arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen a gyermekek számára.
- Törekszik mindig a tiszta éneklésre.
- Kihhasználja a nap bármely szakában a zene feszültségoldó hatását.
- Elősegíti a zenei készségek, képességek fejlődését.
- Figyelembe veszi csoportja életkorát, összetételét, fejlettségi szintjét – ez alapján tervezi meg csoportjában a ritmusérzék fejlesztést, a hallásfejlesztést, a zenei mozgásfejlesztést;
- A tanuló énekeket hangkészletre, játékokra és mozgásra is figyelve állítja össze.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek

- szeretnek énekelni, szívesen kapcsolódnak be a közös éneklésbe, és örömmel vesznek részt a tartalmában és tartamában érettségüknek megfelelő zenei tevékenységekben;
- vannak kedvenc mondókáik, megtanult énekeik;
- természetes módon jelenik meg az éneklés mindennapjaikban
- ritmusérzékük, hallásuk, éneklési képességük fejlődik;
- képesek megadott kezdőhangot átvenni;
- szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekét, a zenehallgatásra szánt műveket;
- ismernek hagyományokat, amelyeket népdalokkal, népi játékokkal össze tudnak kapcsolni;
- ismernek egyszerű ritmushangszereket és azokat tudják használni;
- felismerik a hangszerek hangját (furulya, xilofon);
- egyszerűbb táncos mozgást tudnak végezni;
- ismernek az életkoruknak megfelelő egyházi énekeket;
- énekkel is imádkoznak.

9.2.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység tartalma: rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézimunka, különböző ábrázolási technikák megismerése, barkácsolás, építés, a körülöttünk lévő anyagok kreatív felhasználása (pl. újrahasznosítás). Ezen technikák tanulási folyamatát, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel való ismerkedést is ebbe a tevékenységi körbe soroljuk.

Célunk a kisgyermekben rejlő szépség, harmónia iránti vágy megerősítése, a tenni akarás, az alkotás vágyának felébresztése; a spontán alkotás örömeinek megélése vagy újra élésének elősegítése; valamint kialakítani a gyermekekben az esztétikai élmények befogadásának képességét. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermekek a különböző tevékenységek során tapasztalatokat szereznek saját magukról és a külvilágról. Megismerkednek sokféle anyaggal, színnel, formával. Saját testükhöz viszonyítva alakul ki téri tájékozódásuk, bemozognak a teret, irányokat, viszonyításokat ismernek meg. Állandó tevékenységük folytán rendeznek, átrendeznek bizonyos szempontok szerint vagy csak spontán. Érzelmeket megjelenítik és újraalkotják, belső képük gazdagodik. Mindent felhasználnak, amiből alkotni tudnak, eljuttassák az alkotás folyamatát. Építenek. Változatos eszközöket használnak, homokból, hóból formálnak, kiegészítőket használnak. A természetben található eszközökből kiraknak alakzatokat, képi formákat hoznak létre. Dobozokból, székekből, építőkövekből, textilből kuckókat kerítenek, tornyokat építenek, zárt, nyitott

tereket hoznak létre. Sorakoztatnak, ráépítenek, teret rendeznek, belátják a teret. Maketteket készítenek (utca, házak, óvoda). Képet alakítanak. Nyomot hagynak a hóban, homokban, valamilyen porló anyagban. Firkálnak, rajzolnak, festenek papírra, aszfaltra, ehhez ceruzát, zsírkrétát, festéket stb. használnak. Képet hoznak létre tépéssel, vágással, gyűrővel, hajtogatással. Lenyomatot készítenek levéllel, termésekkel, ujjal, krumplinyomdával, fonallal stb.. Plasztikai munkát hoznak létre anyagból, gyurmából, só-lisztből, természetben található anyagokból vagy sütés folyamán. Formáznak, hajtogatnak, szőnek, hímeznek. Barkácsolással bábokat, fűzéssel karkötőt, nyakláncot készítenek. Egyéb technikákkal hoznak létre alkotásokat: gombot varrnak, kötöznek, ragasztanak, tépnek, fonnak. Festéket csepegtetnek, fújnak, foltyatnak, fogkefével fröcskölnek, karcolnak.

Az óvodapedagógus feladatai

- Kedvet ébreszt a gyermekekben az ábrázoláshoz, átél velük élményeket.
- Jól ismeri azt a technikát, amelyet felkínál.
- Nyugodt és elegendő időt ad egy-egy tevékenységhez.
- A gyermekek munkáiban technikai segítséget ad.
- Pontosítja a szokásokat, szabályokat, ugyanakkor nem szűkíti le a gyermekek lehetőségeit.
- Tiszteletben tartja a gyermekek alkotásait, gyűjtésükről gondoskodik.
- Ismeri a gyermekrajz fejlődésének fokozatait.
- A szabad alkotás öröme mellett esztétikai érzéket fejleszt.
- Bevonja a gyermekeket a terem rendezésébe, esztétikus megoldásokat keres.
- Megismerti a gyermekeket műalkotásokkal.
- Az ábrázolást megelőzi az élménynyújtás, Isten csodálatos alkotásai, a teremtett világ, a természeti szépségekre való rácsodálkozás.
- Mindig nagymozgásból indít, és fokozatosan juttatja el a gyermekeket a finommotorikus mozgásig.
- A gyermekek aktuális érzelmi állapotának megjelenítését segíti elő változatos színkompozíciók felkínálásával.
- Kialakít vizuális sarkot.
- Segíti a gyermek kíváncsiságából fakadó önálló tevékenységet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek

- felfedezik a téri viszonyokat, téri kiterjedéseket;
- megnevezik a térben elhelyezett alakzatokat; formákat különböztetnek meg, rendeznek;
- felismerik az anyagok használhatóságát, formázzák, díszítik;
- kreatív módon újraalkotják vagy megalkotják elképzeléseiket, élményeiket;
- felismerhető és aprólékos módon formáznak;
- mozgásokat utánoznak; plasztikai, illetve képi formában megjelenítik az egyszerű mozgásokat;
- a színeket jól ismerik, hangsúlyt adnak kedvenc színüknek;
- véleményt alkotnak társaik, illetve saját alkotásaikról;
- technikákat önállóan, jó szinten alkalmaznak;
- képi kifejezéseikben emlékeztetükre hagyatkoznak;
- környezetük szépítésében részt vesznek, véleményt alkotnak;
- munkáikat képesek előre megtervezni;
- műalkotásokról véleményt mondanak, igényessé válnak a szép, az esztétikus befogadására;

- eszközöket készségszinten használnak (finommotorika).

9.2.4 Mozgás

Az egészséges kisgyermek szinte szüntelenül mozgásban van. Életkoruk, egyéni fejlettségük szerint valamennyien természetes mozgást végeznek. Ennek belső indítéka biológiailag megalapozott szükséglet, ami aktivitásra, folytonos mozgásra, tevékenységre készíteti a gyermekeket. Az óvodás folyamatos szükséglete a mozgás. Az óvoda tereit úgy alakítjuk ki, hogy erre mindig legyen lehetőség. Különösen nagyvárosi környezetünkben hangsúlyt kell fektetnünk a gyermekek spontán és szervezett mozgásának biztosítására. A napirend része a mindennapos szervezett testmozgás, a szabad levegőn való szabad mozgás udvarunkon vagy a környező játszótéren, a Ligetben. A hetirendben pedig a tervezett, általában tornatermi mozgásfoglalkozások adnak teret a mozgásnak.

A mindennapos testmozgás feladata az egészség megszilárdítása, a jártasságok, elért mozgáskészség megszilárdítása, a gyermekek mozgásigényének kielégítése és a rendszeres testgyakorlás szokásának kialakítása. Az időjárás függvényében a mozgásokat a szabadban valósítjuk meg.

A mozgásos népi játékokat beiktatjuk a mindennapos testmozgásba, mert jól kiegészítik a tanult mozgásformák készségszintű fejlesztését (szembekötősdí, labdajátékok, bújócska, célba dobás kavicsokkal, ugróiskola, kötélhúzás).

A szabad, spontán mozgás alkalmával lehetőséget biztosítunk a mondókák, énekek ritmusára történő testgyakorlatok végzésére, körjátékok, dalos népi játékok játszására, amelyek fejlesztik a gyermekek figyelmét, s formálják zenei ízlésüket is. Az udvari/ játszótéri eszközök mellett eszköztárunk részét képezik az udvari gyermekjárművek: roller, kismotor, gyermekbicikli stb. A szabad játék idejére a csoportszoba/sószoba eszköztára is tartalmaz olyan eszközöket, amelyek játékosan fejlesztik az egyensúlyérzékletet, a vestibuláris rendszert.

Az óvodapedagógus feladatai

- Rendszeres mozgással segíti elő a gyermekek erőnlétét, fizikai állóképességük növekedését.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit, szükség szerint bátorít.
- A fejlesztésre szánt anyagot játékos formában építi be a fejlesztő foglalkozásokba és a szabad tevékenységekbe.
- Motiválja a gyermekeket a feladatok bemutatásával, személyes hozzáállásával.
- Épít a gyermekek kitartására, bátorságára a differenciált feladatvégzésnél.
- A mozgásfejlesztés megszervezésénél korcsoportjának életkori és fejlettségi sajátosságait veszi figyelembe, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.
- Kihhasználja a gyermekek életkorából adódó mozgáskedvet, mozgásszeretetet, és biztosítja a spontán mozgáslehetőségeket.

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek

- testi fejlődésével arányosan nő teherbíró képességük;
- mozgásuk egyre összerendezettebbé válik;
- a gyakorlatok végzésében kitartók lesznek;
- kialakul szabálytudatuk;
- ismerik a vezényszavak tartalmát, képesek azokat megfelelően végrehajtani;
- egészséges teljesítmény iránti vágy alakul ki bennük;

- téri tájékozódó képességük, testsémájuk kialakul;
- képesek mozgásukat különböző helyzetekben irányítani;
- önfegyelmük, kudarctűrő képességük megerősödik;
- kialakul a társakkal való kooperáció képessége.

9.2.5 A külső világ tevékeny megismerése

A környezetünkkel való kapcsolat kettős jelentőségű. Isten teremtő munkáját csodálhatjuk a természeti környezetben, az ember környezetalakító képességében, a világ megismerésének lehetőségében. A környezet megismerése, felelősségteljes alakítása, óvása beletartozik református értékrendünkbe. A tevékenység tartalma: Az óvoda, a lakókörnyezet tereiben való mozgás, eligazodás, ismeretszerzés, ennek kapcsán a haza fogalmának alakítása. Élmények, megfigyelések a természetben, a természeti környezet megóvásával kapcsolatos tevékenységek (pl. szelektív szeméthyűjtés, újrahasznosítás). A Fővárosi Közterület-Fenntartó Zrt. oktatási alkalmait beemeljük a programjaink közé. A fenntartható fejlődés fogalmának megalapozására törekszünk. Madárbarát óvoda vagyunk, és a Magyar Madártani Egyesület tematikus tervét követve tartunk foglalkozásokat havi rendszerességgel. Hagyományainkat, szokásainkat, ünnepeinket gyakoroljuk. Református óvodánkban a Fenntartó gyülekezet életében való részvételt vállaljuk, a gyülekezeti környezetet megismerésük: istentiszteleten részvétel, idősök karácsonyán szolgálat, ballagás a templomban.

Matematikai tapasztalatokat szerzünk a mindennapi élet, a különböző tevékenységek során. A gyermekeknek saját magukkal kapcsolatos tapasztalataik, ismereteik bővítése a célunk.

Tevékenységünk feladata a közvetlen és tágabb környezet felfedeztetése, amelynek során a gyermekeknek pozitív érzelmi viszonyuk alakul ki a természeti, társadalmi, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek felfedezik, megszeretik Isten csodálatos teremtésének szépségeit. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a keresztyén értékekkel egyező néphagyományok és szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét és védelmét is.

Célunk, hogy segítsük őket biztonsággal eligazodni környezetükben, ami a személyiség stabilitásának egyik alapfeltétele. Átérezzük azt a felelősséget, hogy a természet és a környezet megóvásában nekik is fontos feladatuk van – ezzel a környezetre tudatosan figyelő emberi magatartás alapozását végezzük.

A természeti környezet megismertetése során a tapasztalatszerzés valódi környezetükben történik: a csoportszobában, az óvoda udvarán, a szabad természetben. A növények, állatok életének megismerésekor sokrétű ismereteket szerezhetnek. Lehetőség szerint megemlékezünk az állatok napjáról, a víz napjáról, a Föld napjáról, a Madarak és fák napjáról. A megemlékezéseinket a Teremtő iránti hála, tisztelet és a teremtett világ iránt Istentől kapott felelősség határozza meg. Megtanítjuk őket szépnek látni, értékelni és megbecsülni a természetet. Ezáltal alakul viselkedéskultúrájuk és a természethez való viszonyuk.

A társadalmi környezet megismertetése területén feladatunk a gyermekekben rögzíteni, hogy a hozzájuk legközelebb álló közösség a család. Isten szeretete abban is megmutatkozik, hogy nem kell egyedül élnünk, mert szülőket adott nekünk, akik gondoskodnak rólunk, szeretettel vesznek körül.

A családról egészséges kép alakuljon ki bennük, tudatosodjon a családtagok egymáshoz fűződő viszonya, a gyermekek tiszteletadása szüleik felé.

A gyermekeknek segítünk abban, hogy a családi környezet zárt világából kikerülve, az óvodába, új környezetükbe beilleszkedhessenek. Fontos hogy megismerjék, kötődjenek, biztonságban mozogjanak az őket körülvevő társadalmi környezetben.

Ismerjék meg óvodájukat. Tudják csoporttársaik nevét, jelét, az óvodában dolgozó munkatársak nevét. Aktívan alakítsák környezetüket, érezve, hogy annak szépítése esztétikai hatással bír. Alakuljon ki bennük az érték féltése, megóvása. Ismerjék a viselkedés szabályait, a közösségi élet szabályait. Tudják a hét napjait, ismerjék a napszakokat és az évszakokat. Ismerjék a közlekedési alapszabályokat, a gyakorlatban váljanak érthetővé az ehhez kapcsolódó fogalmak. A Biztonságos óvoda program anyagát a nagycsoportosok számára beépítjük a tevéinkbe. Fontos, hogy találkozzanak saját fejlődésük jellemzőivel, ismerjék testüket, a fő testrészeket, tudják az érzelmeket. Legyenek nyitottak és érzékenyek a fogyatékkal élő embertársak iránt, legyenek el- és befogadók. A Református Szeretetszolgálat Vakmissziójával kapcsolatban vagyunk, minden évben megszervezzük, hogy ellátogassanak intézményünkbe.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése területén feladat, hogy azokkal a matematikai fogalmakkal, amelyekkel a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, megismerkedjen. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. megtapasztaltatása;

Az óvodapedagógus feladatai

- Segítse a spontán tapasztalatszerzést, használja ki ennek fejlesztő lehetőségét (figyelem, elemző lehetőség).
- A természeti és társadalmi környezet felfedezésében, megismerésében való segítségadás.
- A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése.
- Ismeretek átadása élményszerűen, tapasztalatszerzéssel.
- Egyéni tudás figyelembe vétele, arra való ismeretbővítés.
- Környezettudatosság, fenntartható fejlődés fogalmainak megalapozása.
- Az emberi test és érzékszervek megismertetése.
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
A matematika iránti érdeklődés felkeltése, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek

- biztos ismeretekkel rendelkeznek környezetükről, saját magukról;
- vannak ismereteik állatokról, növényekről
- ismerik a társadalmi környezetüket;
- a gyalogos közlekedés alapszabályait tudják, ismerik a járműveket;
- ismerik a környezetvédelem alapfogalmait;
- tudják személyes adataikat;
- tudják az irányokat, helyesen használják a névutókat;
- logikus gondolkodásuk, logikai következtetések életkoruknak megfelelnek;
- számfogalma 10-es számkörben mozog;
- az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög;

- azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

9.3 Munka jellegű tevékenységek

A munka tevékenysége az óvodás korú gyermekek számára játékos jellegű, mégis a szükség motiválja. A játékkal és a cselekvő tanulással egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek és tulajdonságok (kitartás, céltudatosság, felelősség, fegyelem, önállóság) alakításának fontos eszköze.

A csoporttársakkal együtt és értük végzett munka során alakulnak a közösségi kapcsolatok, pozitív élmények átélésére ad lehetőséget, amelyek újabb motivációként hatnak.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek számára örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység legyen a munka jellegű tevékenység, pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől kapjuk feladatainkat.

A nevelő hatás értékét növeli, ha a felnőttekkel, szülőkkel, pedagógussal közösen is végezhetnek munka jellegű tevékenységeket, pl. apróbb javításokat, terítést stb. Másik módja a munka értékének, jó ízének átélésére, ha valamelyik szülő vagy nagyszülő, a pedagógus meg tudja mutatni a gyermekeknek a munkáját (pl. egy nagymama bejön közénk tésztát gyúrni).

Célunk – a munkatevékenységek végzésével – a szolgáló élet alapjainak lerakása, az önmagáról való gondoskodás, az önmagáért vállalt felelősség, az önállóságra való képesség megalapozása.

Alapelveink: Amit a gyermek meg tud tenni önállóan, ne tegyük meg helyette! Vállaljunk fel némi kockázatot, hogy gyakorolhasson! Érezze a bizalmat, s ő is elhiszi: „Képes vagyok rá!”

Munka jellegű tevékenységek az óvodánkban: önkiszolgálás területén testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendjének megőrzése területén rendrakás, teremrendezés, terem felsöprése. Alkalmoszerű munkák területén kisebb megbízatások teljesítése. Naposi munka területén étkezéshez szükséges teendők elvégzése, foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése. Egyéb feladat lehet pl. környezet, növény és állat gondozása a csoportszobában, valamint és az udvarunkon növények ültetése és ápolása. Miután Madárbarát óvoda vagyunk, ezért télen a madarak etetése, a madáretetők élelemmel való feltöltése, egész évben az itatása. A szelektív hulladék gyűjtése, ürítése

Az óvodapedagógus feladatai

- Életkornak megfelelő feladatok adása.
- Biztosítja a munka feltételeit, eszközeit.
- Megtanítja a gyermekeket a munka helyes menetére, a balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára, a társakkal való együttműködésre.
- Segíti a feladattudat kialakulását.
- Segíti a gyermekeket az önkiszolgálásban.
- Biztatja a gyermekeket az alkalomszerű munkák vállalására.
- Nevelő a gyermekeket a teremtett világ tiszteletére és a hozzá kapcsolódó feladatok elvégzésére, saját és mások elismerésére, megbecsülésére.
- Megtanítja a gyermekeket a hálaadás szóban történő kifejezésére.
- A néphagyományokhoz kötődő ünnepekre való készülődés során megismerkedtetni a gyermekeket olyan munkatevékenységekkel, mint például a mézeskalácssütés, tojásfestés, termések gyűjtése stb.
- Mindig modellként áll a gyermekek előtt, értékelése mindig konkrét, reális.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek

- végezzék el az önmagukkal kapcsolatos önkiszolgáló feladatokat;
- vállaljanak társaik érdekében is munkatevékenységet, azt örömmel és önként tegyék;
- teljesítsék a számukra adott feladatokat, ismerjék a munka menetét;
- becsüljék meg a másik munkáját;
- érezzék a környezet és ember kölcsönhatását;
- ismerjék a munkaeszközök helyes használatát.

10. Az óvodai élet szervezeti keretei

10.1 Óvodánk személyi feltételei

Református óvodánk pedagógiai programjának legjelentősebb specifikuma a református hitbéli elkötelezettség, és szükséges, hogy ezt egy óvodapedagógus hitelesen képviselni tudja. A szakmai követelmények mellett a kiválasztásnál a lelki, hitbéli felkészültséget is figyelembe vesszük. A pedagógusok, munkatársak kiválasztásának szempontjai: Lehetőség szerint hitét gyakorló keresztyén ember legyen, aki hitelesen tudja közvetíteni cselekedeteivel, munkájával a keresztyén értékrendet. Ismerje a Bibliát, református hitvallásainkat, de legalábbis kezdjen megismerkedni velük. Az alkalmazottak iskolai végzettsége feleljen meg a törvény által meghatározott feltételeknek.

Szakmai munkánkat rendszeres nevelőtestületi és egyéb szakmai megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével kívánjuk színvonalasan végezni és fejleszteni. Fontosnak tartjuk, hogy a változó társadalmi környezethez rugalmasan tudjunk igazodni, fejlesztve ismereteinket és tudásunkat, a technika újításait is alkalmazva. Ennek kontrollja az Ige mérlege.

Szükségesnek tartjuk, hogy a csoportokban együtt munkálkodó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben, lelki közösségben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja.

Az óvodai nevelés eredményességét az óvodapedagógus, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak (pedagógiai asszisztens és dajka) és az egyéb szakterületen dolgozó alkalmazottak együttműködése segíti. Az összehangolt munkavégzés érdekében a feladatok megbeszélése, a segítség formájának áttekintése, egyeztetése feltétlenül szükséges. A gyermekek előtt példa értékű a felnőttek egymás közötti kapcsolata, beszéde, bármely munkaterületen is dolgoznak.

Az óvoda dolgozói

Óvodapedagógusok: csoportonként 2 fő + az óvodavezető; összesen 11 fő

Pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajka munkatársak: csoportonként 1 fő, összesen 5 fő

Pedagógiai asszisztensek: 4 fő (a törvényi keretek által meghatározotthoz képest +3 fő)

Óvodatitkár: 1 fő

Konyhai dolgozók: 2 fő

Gazdasági vezető és egyéb munkatársak a Kollégium (közös) állományában.

Összlétszám: jelenleg 23 fő.

10.2 Óvodánk tárgyi feltételei

Óvodánk tárgyi feltételeinek előteremtésekor szem előtt tartottuk az Alapprogramban előírtakat és a 20/2012. (VIII. 31.) rendeletet.

A gyermekek számára a biztonságos, hozzáférhető, változó testméretének megfelelő kényelmes környezet biztosítását.

Az egészségvédelem, mozgásigény, játékgigény kielégítését.

Az óvodai dolgozók biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményeinek és a szülők fogadásának biztosítását.

A pedagógiai programunkban megfogalmazott pedagógiai, szakmai alapelvek, gyakorlat feltételeinek biztosítását.

10.3 Időkeretek: napirend, heti rend

Napi- és heti rendünket megtervezzük csoportonként, de a spontán adódó lehetőségek érdekében rugalmasan kezeljük.

Napirendünket folyamatosan szervezzük, hogy elkerüljük a felesleges várakozási időt. Az étkezések történhetnek folyamatosan (elsősorban a reggeli és az uzsonna), de szükség és igény szerint élhetnek a csoportok a hagyományos együtt étkezés lehetőségével is. Az ebéd minden csoportban közösen zajlik.

Az óvodapedagógusok feladata a napirend összeállításánál, hogy figyelembe vegyék a csoportja összetételét, a gyermekek életkori megoszlását, a játéktevékenység elsődlegességét. A hitéleti tartalom szentségénél fogva hitéleti foglalkozás kötött tevékenység, a mozgásfoglalkozásnál a balesetvédelem és a mozgásra alkalmas környezet biztosítása miatt van szükség erre a formára. A fiatalabb életkorú gyermekeink számára rugalmasabb időkereteket biztosítunk, míg az iskola megkezdése előtti évben nagyobb hangsúlyt helyezünk a kötött foglalkozások szervezésére.

A heti rend kialakításának elvei: b biztonságot jelentő rendszeresség biztosítása; a rugalmasság lehetősége; a csoportok működésének összhangja; a megfelelő játékidő biztosítása.

11. Az óvoda ünnepei

Keresztyén óvodánkban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Ünnepeink részben azért, mert a református egyházban a Bibliához igazodó kialakult szép rendet megőrizni és továbbadni kötelességünk, valamint azért, mert történelmünk kiemelkedő eseményeinek átörökítése gyermekeink számára jövőnk záloga. Harmadik okunk pedig az, hogy óvodánk jellemző arculatának kialakításához nagymértékben hozzájárul az ünnepek sajátos gyakorlásának kialakítása. Hagyományteremtésünk célja, hogy az óvodánkat választó családok közelebb kerülhessenek a református egyházhoz, az üdvtörténet kiemelkedő eseményeihez, az óvoda minden dolgozójához és nem utolsósorban egymáshoz.

A hagyományok ápolásának közösségteremtő ereje van.

Három nagy ünnepkört tartunk számon: karácsonyi ünnepkör, húsvéti ünnepkör, pünkösdi ünnepkör. A csoportokban és közösen is ünnepeink, és hangzik a Biblia üzenete.

Ünnepeink egy részét megemlékezés formájában visszük közel a gyermekekhez, valamint a hitéleti foglalkozások keretében beszélgetünk velük az ünnepekhez kapcsolódó eseményekről. Ide tartoznak: október 31., a reformáció ünnepe. Ilyenkor intézményi lelkipásztorunkkal közösen, az ő vezetésével adjuk át a gyermekeknek az ünnep jelentőségének lényegét gyermeki nyelven. Mikulás: a gyermekek megismerik Miklós püspök történetét. A Mikulás nap megünneplése hagyomány óvodánkban. Az óvodapedagógusok által összeállított csomagokat – textilszákból (környezettudatosság része) – ekkor kapják meg a gyermekek. Bábszínházi előadással és/vagy a Mikulás látogatásával kedveskedünk óvodásainknak.

Advent idejére óvodánk nagy hangsúlyt fektet. Célunk, hogy a gyermekek ismerjék meg és úgy éljék át a biblikus adventet, mint Jézus Krisztus eljövételének várását. A december hónap a készülődés jegyében telik, amelynek keretében az óvoda teljes közösségében és a csoportok magukban is elcsendesednek.

Karácsony ünnepén a csoportok délelőtt a bibliai történetet hallgatják meg, ismétlik át, majd ajándékozással, közös ünnepi étkezéssel vannak együtt.

Maszkabál februárban van óvodánkban. Megszervezésénél arra figyelünk, hogy ne essen bele a böjti időszakba. Megjelenő gyermeki tevékenységek: versenyjátékok, gyorsaságot, ügyességet fejlesztő játékok, vendégeskedés a többi csoportban, jelmezbe öltözés. A jelmezöltés élmény a gyermekeknek, azonban keresztyén értékrendünk, az esztétikai, erkölcsi, hételetli nevelés terén megfogalmazott alapelveink nem sérülhetnek ezen az alkalmon sem. Ezért is fontos, hogy a hozzánk fölvetett gyermekek szülei ezt az értékrendet ismerjék és magukra vállalják.

Március 15.: a csoportokban történik az ünneplés, a nagyobbak külső programokat is szerveznek.

Húsvét ünnepét megelőzi nagypéntek, ám mi az öröme tesszük a hangsúlyt. Jézus Krisztus feltámadott – így a gyermekekben nem keltünk félelmet, az igazságot pedig nem torzítjuk el.

Anyák napja, apák napja – az életet és szüleinket Istentől kaptuk, neki tartozunk hálát adni az értük. Csoportonként ünnepelünk, az óvodapedagógusok döntése szerinti módon, egyéni vagy csoportos köszöntéssel.

Évzáró ünnepély keretében adunk hálát az eltelt évért a csoportokban. Műsorukban a csoportok az év közben tanult dalokból, versekből, mesékből, óvodában is énekelt egyházi énekekből, bibliai történetekből adnak ízelítőt.

A ballagás, a nagycsoportosok búcsúztatása a Fasori Református Egyházközség istentisztelete keretében történik, a gyülekezet és a lelkipásztorok köszöntésével és áldáskívánásával.

Gyermeknapra évente változó meglepetéssel készülünk.

Kirándulásaink: A csoportok maguk szerveznek ilyen jellegű programokat.

12. Az óvoda szakmai dokumentumai

A pedagógiai, szakmai munkáért az óvoda vezetője felelős.

A programalkotásunkat a Kollégium Alapító Okirata határozza meg.

A kollégiumi SzMSz szervezeti keretében működünk.

Alapvető szakmai dokumentumunk a Pedagógiai Programunk, amelyet a törvény adta kereteken belül magunk írtunk, módosítunk, fejlesztünk.

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és
Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

Az óvoda működési terve (éves munkaterv), amely a helyi pedagógiai programunkra, valamint az megelőző nevelési év beszámolójára, az önértékelések eredményeire épül, figyelembe véve az iskolai tanév és óvodai nevelési év aktuális tanügyigazgatási és szervezési feladatait.

Felvételi és mulasztási napló

Csoportnapló, amelyet a törvényben előírt tartalmak figyelembe vételével magunk készítettünk és fejlesztünk.

Egyéni fejlődési napló, amelyben féléves rendszerességgel dokumentáljuk az egyéni fejlődés nyomon követését; a gyermekek fejlettségét mutató egyéb felméréseket. Az egyéni fejlődés dokumentálását is a nevelőtestület által készített és folyamatosan fejlesztett formában készítjük el.

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és
Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

13. Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolatrendszerünket, az ezzel kapcsolatos szemléletünket a következő oldalon lévő rendszerábra érzékelteti.

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és Csipkebokor Óvodája

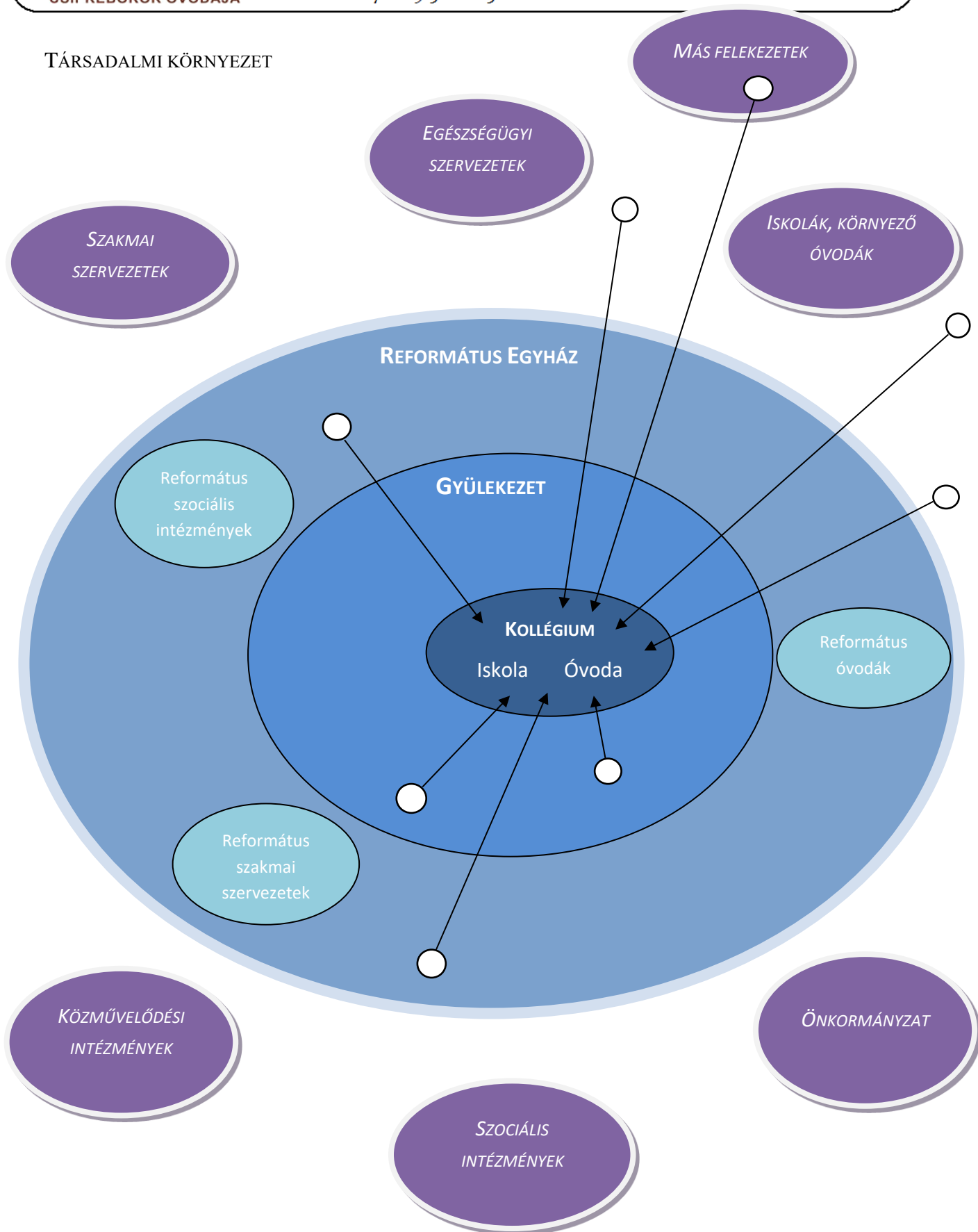
1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-5100005

TÁRSADALMI KÖRNYEZET

Társ-intézmények	Szakmai szervezetek	Közművelődési intézmények	Egészségügyi intézmények	Szociális intézmények
Református óvodák, iskolák	Református Pedagógiai Intézet Oktatási Hivatal POK	Bábszínház Múzeumok Zene Háza Szabó Ervin Könyvtár	Gyermekfogászat Védőnői szolgálat	Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálatok Családsegítő Központok
Környező óvodák, iskolák	Önkormányzat Oktatási és Művelődési Irodája			
Fővárosi Önkormányzat Óvodája				

Az óvoda és a családok kapcsolata

A gyermekeknek elsősorban a szüleiktől kell kapniuk a szeretetet, a megértést és a nevelést, amelyre szükségük van. A Biblia, amikor nevelésről beszél, mindig a családot helyezi előtérbe. A keresztyén pedagógustól ez fokozott alázatot kíván: a gyermekek életében nem mi vagyunk a legfontosabb személy, hanem a szülő. Az óvoda alapvető kapcsolata a gyermekek családjával való kapcsolat.

Feladatunk a család és az óvoda együttműködésének megszervezése, a családok segítése a gyermek keresztyén lelkiségben való nevelésében. Ezt nagy türelemmel, megértéssel és szeretettel kell tennünk. A gyermek fejlődéséért kölcsönös a felelősség, az együttműködésnek a célja mindig a gyermek optimális fejlesztése. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A kapcsolattartás formáit és módszereit hozzáillesztjük a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában törekszünk a nyitottságra és a kezdeményezésre!

A jobb együttműködés megszervezéséhez jó megismernünk (abban a mértékben, amelyben a család kész megnyílni felénk): a család értékrendjét, életvitelét, nyitottságát; a család szerkezetét, generációk, szülők kapcsolatát; a gyermek helyét a testvérkapcsolatban; a szülők ambícióit, szokásait, hobbiját; a szülők gyermekismeretét, nevelési kérdésekben való jártasságukat, elképzeléseiket, nevelési problémáikat; a család anyagi helyzetét (lakásmegoldás, munkanélküliség); az óvodai neveléssel szembeni elvárásokat.

Az együttműködés és a kapcsolattartás formái

- Felkészítjük a szülőket az óvodai életre, beszoktatási/befogadási programunknak megfelelően bejönnek és gyermekeikkel együtt megismerik a csoport alapvető szokásait és szabályrendszerét.
- Meghívjuk a szülőket egyházi ünnepeinken való részvételre, egyházi alkalmakra.
- Sz. sz ismeretterjesztő előadásokat szervezünk a keresztyén gyermeknevelésről.
- Meghívásra meglátogatjuk a családokat otthonaikban.
- Fogadóórát tartunk igény szerint, előre egyeztetett időpontban.
- Szülői értekezleteket szervezünk évente legalább két alkalommal.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a csoportban továbbított ismeretekről a szülők tájékozódjanak (megismert bibliai történetek, dalok, versek, mondókák stb.).
- Keresztyén irodalmat és folyóiratot javasolunk.

- Az óvodánk iránt érdeklődő családoknak tájékoztató, óvodánkat bemutató programot szervezünk.

Óvodánkban a szülői képviseletet a Szülői Munkaközösség látja el, amelynek tagjait választás útján delegálják a szülők a csoportokból.

Az óvoda kapcsolatrendszere a Kollégiumon belül

A Kollégium szervezeti egységében a Csipkebokor óvoda és a Julianna iskola Isten előtti felelősséggel közösen szolgálja a Fenntartó gyülekezet nevelési, oktatási céljait a rábizott gyermekek érdekében.

A kollégiumi tanács találkozásai folyamatos kapcsolatot, információáramlást, lelki közösséget tesznek lehetővé a vezetőségben. Operatív egyeztetéseket tart az óvodavezető a vezetőség más tagjaival is: igazgató, gazdasági igazgató.

Fontos célkitűzésünk, hogy óvodánkból minél többen maradjanak az intézmény keretein belül, folytassák iskolánkban neveltetésüket. A gyakorlati nevelőmunka, a hétköznapi élet terén is igyekszünk tudatosan ápolni kapcsolatunkat az iskolával: iskolások szolgálati óvodásaink között; a tornaterem használatának egyeztetése; óvoda-iskola átmenettel foglalkozó pedagógiai team; nagycsoportosok iskolalátogatásai.

Az óvoda és a Fenntartó gyülekezet kapcsolata

Óvodánk csak a gyülekezet közösségének szerves részeként tudja betölteni keresztyén nevelési küldetését. Az óvoda a gyülekezet szolgálatának egyik végrehajtója: a keresztyén családok segítése keresztlői fogadalmuk megtartásában, a nem keresztyén családok felé pedig az evangélium továbbadása, a gyülekezet közösségbe való befogadás első lépcsője lehet az óvoda. A gyermek a vasárnapi alkalmakon örömmel hallja az óvodában már megismert bibliai történeteket, aranymondásokat, s ezek megerősítést nyernek, igazi kinccsé válnak számára, akkor, amikor a gyülekezet közösségében is találkozik azzal.

Tapasztalatot szerezhet arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel és alázattal fordulnak Istenhez, mint ahogyan azt az óvodai közösségben átélte.

A gyülekezet tagjai megismerik óvodánk nevelőmunkájának áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát, segítik azt.

Kapcsolattartási formák

Meghívjuk a gyülekezet lelkipásztorát, illetve intézményi lelkipásztorunkat ünnepségeinkre; a munkatársak a tanévnyitó és tanévzáró ünnepségre mennek a templomba; a Fenntartó gyülekezet intézeti lelkipásztora hetente egyszer felnőtt áhítatot tart óvodánkban. Az intézményi lelkipásztorunk a szülői értekezleteken is részt vesz.

Az igazgatótanács alkalmain az óvodai tagintézmény-vezető véleményezi és szavazati jogkörrel vesz részt.

A gyülekezet kiemelkedő eseményeit hirdetjük óvodánkban, az óvoda életéről hírt adunk a gyülekezetben. Biztatjuk a családokat, munkatársainkat, hogy vegyenek részt saját gyülekezetük nyári alkalmain. Saját gyülekezetünk tagjait, illetve azokat, akik nem kötődnek más gyülekezethez, Fenntartónk gyülekezeti táboraiba hívogatjuk.

Óvodán belüli kapcsolataink

A munkatársi közösség kapcsolatrendszere: Munkatársi értekezletet, amelyen a teljes munkatársi közösség részt vesz, évente legalább kétszer tartunk, a nevelési év megnyitásakor

Budapest-Fasori Református Kollégium Julianna Református Iskolája és
Csipkebokor Óvodája

1071 Budapest, Városligeti fasor 7.

Tel.: +36 30 432 4505 | titkarsag@csipkebokorovoda.hu | www.fasor.hu/csipkebokor

OM azonosító: 034917 | adószám: 18050330-2-42

számlaszám: 10702019-51100005

és lezárásakor. Közösségépítő programra használjuk fel legalább egyik nevelés nélküli munkanapunkat.

A nevelőtestület, a pedagógusok az éves munkatervben meghatározott módon megbeszéléseket, belső szakmai továbbképzéseket, tudásmegosztást tartanak.

Támogatjuk, hogy a kollégák egymásnál hospitáljanak, adott helyzetekben esetmegbeszéléseket tartsanak.

A dajkák és asszisztensek közössége havi rendszerességgel tart megbeszéléseket.

A csoportok közötti kapcsolatok: Alapvetően az a szemléletünk, hogy az óvoda egy közösség, ennek napi megélése, ha az udvaron, közös programokon, csoportösszevonások során találkozunk. Az óvodapedagógusok nyitottak arra, hogy más csoportokkal megtalálják a kapcsolatépítés lehetőségét.

A csoportok közötti kapcsolat építésére igyekszünk kihasználni a testvérkapcsolatokat is.

14. Felhasznált irodalom

- Aronson, E (2014): A társas lény. Akadémiai Kiadó, Bp.
- Bábosik István (szerk. 2007): Pedagógia és személyiségfejlesztés. . OKKER, Bp.
- Biblia
- Epres óvoda pedagógiai programja (2013) Bp.
- Fekete Károly (2013): A heidelbergi káté magyarázata. Kálvin, Bp.
- Forrai Katalin (2016): Ének az óvodában. Móra, Bp.
- Gerő Zsuzsa (2015): Érzelem, fantázia, gondolkodás az óvodában. Flaccus, Bp.
- Heidelbergi Káté – Második Helvét Hitvallás (2016). MRE Kálvin Kiadó
- Jakab-Szászi Andrea, Moncz Anikó, Szontagh Pál: A reformáció tanítása- A tanítás reformációja. RPI, Bp.
- Jó Pásztor református óvoda pedagógiai programja (2006) Hajdúböszörmény
- Márkus Attila (2007): Számok számolás számolászavarok. Pro Die, Bp.
- Nagy Jenőné, Ranschburg Jenő, Szakács Mihályné, Tárnokiné Joó Ildikó (2017): Óvónők kincsestára. RAABE, Bp.
- Perlai Rezsőné (2016): Matematika az óvodában. Flaccus, Bp.
- Tellné Horváth Zsuzsanna (szerk. 2017): Ellenőrzés a közoktatásban. RAABE, Bp.
- Törzsök Béla (1882): Zenehallgatás az óvodában. EMB, Bp.
- Zila Péterné (2016): Református pedagógiai gondolkodás, avagy egy református óvoda lehetséges pedagógiai programja. Szakdolgozat, ELTE PPK

15. Legitimációs záradék

A Budapest-Fasori Református Kollégium JÁI és Csipkebokor Óvodája Pedagógiai Programjának módosítását a nevelőtestület bevonásával készítette és jóváhagyta:

Budapest, 2023. 08. 31.

.....
Tagintézmény-vezető

A Budapest-Fasori Református Kollégium JÁI és Csipkebokor Óvodája Pedagógiai Programját a benne foglalt módosításokkal együtt az óvoda nevelőtestülete – egyben hitéleti munkaközössége – elfogadta.

Budapest, 2023. 08. 29.

.....
Hitelesítő nevelőtestületi tag

.....
Hitéleti munkaközösség vezetője

A Budapest-Fasori Református Kollégium JÁI és Csipkebokor Óvodája igazgatója az óvoda Pedagógiai Programjával, a benne foglalt módosításokkal kapcsolatban egyetértését nyilvánította.

Budapest, 2023. 08. 31.

.....
Igazgató

A Budapest-Fasori Református Kollégium JÁI és Csipkebokor Óvodája Pedagógiai Programját a benne foglalt módosításokkal együtt a szülői közösség megismerte.

Budapest, 2023. 08. 29.

.....
A szülői közösség képviselőjében

A Budapest-Fasori Református Kollégium JÁI és Csipkebokor Óvodája Pedagógiai Programjának a módosításával a Fenntartó Budapest-Fasori Református Egyházközség egyetért és jóváhagyja.

Budapest, 2023. 08. 31.

.....
A Fenntartó képviselőjében